

Ugostiteljstvo – porezni i računovodstveni aspekt

Valentina Bocak, mag. oec.

Ugostiteljska djelatnost obavlja se prema odredbama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti. Autorica u članku pojašnjava što se sve smatra djelatnošću ugostiteljstva, tko tu djelatnost može obavljati i pod kojim uvjetima, koje je evidencije za ugostiteljsku djelatnost potrebno voditi, što ugostitelj smije, a što ne u svom poslovanju, kako izdavati račune gostima, koji su obvezni elementi računa, obračun i iskazivanje poreza na potrošnju itd.

U članku su dani i praktični primjeri evidentiranja poslovnih promjena kod ugostitelja obrtnika („dohodaša“) i obveznika poreza na dobit (trgovačka društva, obrtnici „dobitaši“).

SADRŽAJ:

1.	Što je ugostiteljska djelatnost?	48
1.1.	Tko može obavljati ugostiteljsku djelatnost?	48
1.1.1.	Na koje se usluge NE primjenjuju odredbe Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti?	48
2.	Gdje se može obavljati ugostiteljska djelatnost?	49
2.1.	Određivanje prostora i vanjskog izgleda ugostiteljskih objekata	49
3.	Skupine ugostiteljskih objekata	49
4.	Što je potrebno za obavljanje ugostiteljske djelatnosti?	50
4.1.	Otvaranje ugostiteljskog obrta	50
5.	Minimalni uvjeti za ugostiteljski objekt	51
5.1.	Uvjeti koje treba ispunjavati ugostitelj kod ishođenja rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje ugostiteljske djelatnosti	52
5.2.	Naziv ugostiteljskog objekta	52
6.	Obveze ugostitelja prema Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti	52
6.1.	Radno vrijeme ugostiteljskih objekata	53
6.2.	Isticanje natpisa i obavijesti na ugostiteljskom objektu	54
6.3.	Utvrđivanje kućnog reda	54
6.4.	Utvrđivanje normativa o utrošku namirnica	54
6.4.1.	Izrada normativa utroška hrane i pića	54
6.4.2.	Kalo, rastep, lom i tehnološki manjak u ugostiteljstvu	56
6.4.2.1.	Kalo, rastep, lom i tehnološki manjak <u>iznad</u> dopuštenih količina u ugostiteljstvu	58
6.4.2.1.1.	Manjkovi iznad dopuštenih količina kod <u>pravnih</u> osoba	59
6.4.2.1.2.	Manjkovi iznad dopuštenih količina kod <u>fizičkih</u> osoba	59
6.5.	Isticanje cijena	59
6.5.1.	Izrada prodajnih cijena	59

6.5.2.	Jelovnik i karta pića	61
6.6.	Izdavanje računa	61
6.6.1.	Obveza fiskalizacije ugostitelja	62
6.6.2.	Izdavanje gotovinskih računa ugostitelja koji nisu obveznici PDV –a	62
6.6.3.	Izdavanje gotovinskih računa kod ugostitelja pravnih i fizičkih osoba koje su obveznici PDV-a	62
6.7.	Podnošenje pisanog prigovora u ugostiteljskom objektu	62
6.8.	Oglašavanje i reklamiranje usluga	62
7.	Zabrana usluživanja, odnosno dopuštanja konzumiranja alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol	63
8.	Pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu i na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu	63
8.1.	Ugostiteljske usluge u domaćinstvu	63
8.1.1.	Boravak osoba u stanovima, apartmanima i kućama za odmor koji se smatra pružanjem ugostiteljskih usluga u domaćinstvu	63
8.1.2.	Rješenje o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu	63
8.1.3.	Nastavak pružanja ugostiteljskih usluga u domaćinstvu	64
8.1.4.	Prestanak važenja rješenja o odobrenju obavljanja ugostiteljske djelatnosti u domaćinstvu	64
8.2.	Ugostiteljske usluge na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu	64
8.2.1.	Rješenje o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu	65
8.2.2.	Radno vrijeme obiteljskog poljoprivrednoga gospodarstva	65
9.	Poslovne knjige i evidencije ugostitelja	65
9.1.	Poslovne knjige i evidencije ugostitelja prema Zakonu o porezu na dohodak	65
9.1.1.	U kojim se slučajevima NE mora voditi knjiga prometa?	65
9.1.2.	Da li se u evidenciju tražbina i obveza (obrazac TO) upisuju računu naplaćeni gotovinom?	66
9.1.2.1.	U kojem se slučaju ne mora voditi evidencija o tražbinama i obvezama?	66
9.1.3.	Evidencija o nabavi i utrošku reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka	66
9.2.	Poslovne knjige i evidencije ugostitelja prema Zakonu o porezu na dobit	66
10.	Plaćanje dobara i usluga gotovinom	66
11.	Nabava proizvoda i dobara od građana koji nemaju registriranu djelatnost	67
12.	Obračun poreza na dodanu vrijednost i poreza na potrošnju	68
12.1.	Obračun poreza na dodanu vrijednost i poreza na potrošnju kod obveznika koji su obveznici PDV-a	69
12.2.	Obračun poreza na potrošnju kod obveznika koji nisu u sustavu PDV-a	70
12.3.	Evidencije poreza na potrošnju	70
12.3.1.	Izještavanje o porezu na potrošnju	70
12.4.	Povratna naknada za ambalažu za pića i napitke u ugostiteljstvu	70
13.	Primjer evidentiranja poslovnih događaja u ugostiteljskom objektu (kod obrtnika)	71
14.	Primjer knjiženja poslovnih događaja u ugostiteljskom objektu kod obveznika poreza na dobit (trgovačka društva, obrtnici „dobitaši“)	74
15.	Nadzor nad primjenom propisa Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti	75
15.1.	Novčane kazne za prekršaje u ugostiteljstvu	75

1. Što je ugostiteljska djelatnost?

Ugostiteljska djelatnost¹ je:

- pripremanje i usluživanje jela, pića i napitaka,
- pružanje usluga smještaja,
- pripremanje jela, pića i napitaka za potrošnju na drugom mjestu sa ili bez usluživanja (u prijevoznom sredstvu, na priredbama i slično) i opskrba tim jelima, pićima i napitcima (catering).

1.1. Tko može obavljati ugostiteljsku djelatnost?

Uz ispunjenje uvjeta² propisanih Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti, ugostiteljsku djelatnost mogu obavljati³:

- a) trgovačka društva, zadruga, trgovci pojedinci i obrtnici,
- b)
 - javne ustanove koje upravljaju zaštićenim područjima
 - zdravstvene ustanove – specijalne bolnice i lječilišta
 - Javna ustanova »Memorijalni centar Domovinskog rata Vukovar«
 - ugostiteljske obrazovne ustanove te učenički i studentski centri, u svojim poslovnim prostorijama i prostorima
 - Hrvatski ferijalni i hostelski savez u objektima omladinskog turizma (hostel) za svoje članove i članove međunarodnih udruga omladinskog turizma kojih je savez član
 - Hrvatski planinarski savez i njegove članice u svojim planinarskim objektima prvenstveno za svoje članove i članove međunarodnih udruga planinara kojih je savez član
 - lovačke i ribičke udruge, u svojim klupskim prostorijama i prostorima, za svoje članove i druge registrirane lovce, odnosno ribolovce
 - ustanove koje obavljaju kazališnu djelatnost u svojim poslovnim prostorijama i prostorima, u svrhu pripreme i usluživanja napitaka, pića, slastica i slično, za potrebe svojih posjetitelja
 - amaterske sportske udruge za svoje potrebe u svojim poslovnim prostorijama i prostorima
 - Hrvatska glazbena mladež u objektima Međunarodnog kulturnog centra u Grožnjanu za svoje članove i članove međunarodnih glazbenih udruga kojih je Hrvatska glazbena mladež član ili partner
 - muzeji i galerije koje obavljaju muzejsku djelatnost, u svojim poslovnim prostorijama i prostorima, za posjetitelje muzeja, odnosno galerije.
- c) fizičke osobe – građani i nositelji ili članovi obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava mogu pružati određene ugostiteljske usluge,
- d) pravne osobe i fizičke osobe, s poslovnim nastanom i registriranom ugostiteljskom djelatnošću u drugoj državi ugovornici Europskoga gospodarskog prostora ili Švicarskoj konfederaciji, mogu u Republici Hrvatskoj obavljati ugostiteljsku djelatnost u skladu s pravima o slobodi poslovnog nastana i slobodi prekograničnog pružanja usluga.

1.1.1. Na koje se usluge NE primjenjuju odredbe Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti?

Odredbe Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti NE primjenjuju se na⁴:

- 1) pružanje usluga prehrane i smještaja u objektima ustanova socijalne skrbi, zdravstva, odgoja i obrazovanja i drugih sličnih ustanova, ako te usluge pružaju djelatnici navedenih ustanova djelatnicima ili korisnicima svojih ustanova, ili djelatnicima ili korisnicima neke druge od navedenih ustanova,
- 2) pružanje usluga prehrane i smještaja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske i djelatnika Ministarstva obrane i Ministarstva unutarnjih poslova ako te usluge pružaju djelatnici Ministarstva obrane i Ministarstva unutarnjih poslova djelatnicima ili pripadnicima Ministarstva obrane i Ministarstva unutarnjih poslova, kao i na pružanje usluga prehrane i smještaja pripadnicima ministarstava obrane i oružanih snaga drugih država,
- 3) organiziranje prehrane i smještaja koje organizira Savez izviđača Hrvatske i njegove udruge – članice, za članove Saveza izviđača Hrvatske i Svjetske organizacije izviđačkog pokreta, radi obavljanja djelatnosti udruge,
- 4) pružanje usluga prehrane (»toplog obroka«), napitaka i bezalkoholnih pića, bez namjere stjecanja dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi, koje za potrebe svojih djelatnika organiziraju pravne i fizičke osobe te državna tijela i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u svojim poslovnim prostorijama i prostorima za vrijeme trajanja radnog vremena, a udruge za svoje članove u svojim poslovnim prostorijama i prostorima dok se obavlja njihova osnovna djelatnost ili aktivnost
- 5) pripremanje i usluživanje jela, pića i napitaka, koje organiziraju dobrovoljna vatrogasna društva za svoje članove, članove drugih vatrogasnih organizacija te građane, u svojim poslovnim prostorijama i prostorima, za vrijeme održavanja vatrogasnih natjecanja, obilježavanja obljetnica i ostalih vatrogasnih manifestacija, do najviše četiri puta u jednoj kalendarskoj godini, uz prethodnu prijavu mjesno nadležnoj službi turističke inspekcije Ministarstva turizma prema svome sjedištu, najkasnije tri dana prije održavanja navedenih događaja, te obvezu izdavanja čitljivog i točnog računa za svaku pruženu ugostiteljsku uslugu,
- 6) pripremanje i usluživanje jela, napitaka i pića, bez namjere stjecanja dobiti ili drugih gospodarski procjenjivih koristi, koje udruge umirovljenika organiziraju za članove udruga umirovljenika u svojim klupskim prostorijama,
- 7) organiziranje prehrane i smještaja te pripremanje i usluživanje jela, pića i napitaka u objektima i kampovima u kojima se organizirano provodi zbrinjavanje evakuiranih građana, koje u slučaju velike nesreće i katastrofe organiziraju i provode operativne snage sustava civilne zaštite,
- 8) pripremanje i usluživanje jela, pića i napitaka koje organiziraju udruge i ustanove nacionalnih manjina u svojim prostorijama i prostorima kod održavanja manifestacija radi očuvanja, promicanja i iskazivanja nacionalnog i kulturnog identiteta.

1 čl. 4. Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti (Nar. nov. br. 85/15), nadalje: ZakUgost.

2 Minimalni uvjeti za obavljanje ugostiteljske djelatnosti propisani su čl. 15. ZakUgost., dok su uvjeti za početak obavljanja djelatnosti propisani čl. 19. istog Zakona.

3 čl. 5. ZakUgost.

4 čl. 6. ZakUgost.

2. Gdje se može obavljati ugostiteljska djelatnost?⁵

Ugostiteljska djelatnost može se obavljati **u objektima** koji su namijenjeni, uređeni i opremljeni za pružanje ugostiteljskih usluga koji mogu biti u:

- građevini, zasebno dijelu građevine ili u više građevina (zgrada, kiosk)
- poslovnom prostoru u kojem se obavlja druga djelatnost, tako da je prostor namijenjen obavljanju druge djelatnosti vidljivo odvojen od dijela u kojem se obavlja ugostiteljska djelatnost
- nepokretnom vozilu, priključnom vozilu, željezničkom vagonu, plutajućem objektu i plovnom objektu kojim se obavlja prijevoz putnika za vrijeme prijevoza
- šatoru, na klupi, na kolicima i sličnim napravama, opremljenim za pružanje ugostiteljskih usluga.

Nadalje, u ugostiteljskom objektu, **odvojeno (izvan) prostorija** gdje se priprema hrana, može se **obavljati trgovina** u manjem obujmu (prodaja suvenira, umjetničkih slika, snack proizvoda, tiskovina i slično), sukladno posebnom propisu koji uređuje obavljanje djelatnosti trgovine.

Isto tako, za vrijeme trajanja manifestacija, sajmova, prigodnih priredbi i slično, ugostitelj može **povremeno** pružati ugostiteljske usluge **izvan svoga ugostiteljskog objekta**⁶, sukladno već ishođenom rješenju nadležnog ureda, odnosno Ministarstva, **uz odobrenje** jedinice lokalne samouprave.

Na manifestacijama (priredbama, sajmovima i sl.) koje u promidžbeno-turističku svrhu organiziraju turističke zajednice i/ili jedinice lokalne samouprave ili drugi organizatori, ugostiteljske usluge pripremanja i usluživanja jela, pića i napitaka **mogu pružati sudionici** tih proslava i manifestacija. Sudionici proslava i manifestacija mogu biti: ugostitelji i obiteljska poljoprivredna gospodarstva, te pravne osobe, trgovci pojedinci i fizičke osobe – obrtnici, koji nisu ugostitelji, uz obvezu isticanja i pridržavanja istaknutih cijena te izdavanja čitljivog i točnog računa za pruženu uslugu.

2.1. Određivanje prostora i vanjskog izgleda ugostiteljskih objekata⁶

Prostore na kojima mogu biti ugostiteljski objekti u kiosku, nepokretnom vozilu i priključnom vozilu, šatoru, na klupi, kolicima i sličnim napravama opremljenim za pružanje ugostiteljskih usluga na javnim površinama određuje **predstavničko tijelo lokalne samouprave**⁸ (općinsko ili gradsko vijeće te županijska skupština). Na prostoru u privatnom vlasništvu isti ugostiteljski objekti mogu biti uz odobrenje jedinice lokalne samouprave.

Kiosk, nepokretno vozilo i priključno vozilo, šator, klupa, kolica i slične naprave opremljenim za pružanje ugostiteljskih usluga na javnim površinama **ne mogu biti na udaljenosti manjoj od 100 m** od postojećega ugostiteljskog objekta u građevini, zasebno dijelu građevine ili poslovnom prostoru u kojem se obavlja ugostiteljska djelatnost, **osim** u slučaju kada se radi o održavanju manifestacija, sajmova, prigodnih priredbi i slično.

⁵ Čl. 7. ZakUgost.

⁶ Čl. 12. ZakUgost.

⁷ Čl. 14. ZakUgost.

⁸ Općinsko vijeće, gradsko vijeće i županijska skupština su predstavnička tijela građana i tijela lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave koja donose akte u okviru djelokruga jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave te obavljaju druge poslove u skladu sa zakonom i statutom jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave prema čl. 27. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (objavljenog u Nar. nov. ,br. 19/13 i 137/15).

Predstavničko tijelo može propisati **vanjski izgled** navedenih ugostiteljskih objekata vodeći računa o lokalnim ambijentalnim obilježjima.

Iznimno, prostor i vanjski izgled kioska, nepokretnog vozila i priključnog vozila, šatora, klupa, kolica i sličnih naprava opremljenih za pružanje ugostiteljskih usluga na javnim površinama, može **odrediti ugostitelj**, bez ograničenja udaljenosti od minimalno 100 m od postojećeg ugostiteljskog objekta u građevini, **ako** se isti nalazi u sklopu ugostiteljskog objekta iz skupine »Hoteli« koji se kategorizira zvjezdicama ili u sklopu ugostiteljskog objekta iz skupine »Kampovi« koji se kategoriziraju te ako takvo određivanje ne podliježe primjeni posebnih propisa.

3. Skupine ugostiteljskih objekata

Ugostiteljski objekti se, s obzirom na vrstu ugostiteljskih usluga koje se u njima pružaju (polazeći od načina usluživanja i pretežitosti usluga koje se pružaju u objektu) razvrstavaju u slijedeće skupine⁹:

- 1) Hoteli¹⁰,
- 2) Kampovi¹¹,
- 3) Ostali ugostiteljski objekti za smještaj¹²,
- 4) Restorani¹³,
- 5) Barovi¹⁴,
- 6) Catering objekti¹⁵ i
- 7) Objekti jednostavnih usluga¹⁶.

⁹ čl. 8. st. 1. ZakUgost.

¹⁰ Čl. 61. ZakUgost propisuje da se do donošenja novog pravilnika, primjenjuju odredbe Pravilnika o razvrstavanju, kategorizaciji, posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine hoteli (Nar. nov. br. 88/07, 58/08, 62/09, 63/13, 33/14 i 92/14), kojim su ugostiteljski objekti iz skupine hoteli razvrstani u slijedeće skupine: Hotel, Hotel baština (heritage) Aparthotel, Turističko naselje, Turistički apartman, Pansion, Difuzni hotel i Integralni hotel.

¹¹ Čl. 29. st. 1. ZakUgost, kampiranje je boravak pod šatorom, u kamp-kućici, kamp-prikolici, pokretnoj kućici (mobile home), autodomu (kamper) i drugoj odgovarajućoj opremi za smještaj na otvorenom prostoru u vrstama ugostiteljskih objekata iz skupine »Kampovi« i u kampovima u domaćinstvu i na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima.

¹² Do donošenja novog pravilnika (čl. 61. ZakUgost) primjenjuju se odredbe Pravilnika o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji drugih vrsta ugostiteljskih objekata iz skupine kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj (objavljen u Nar. nov. br. 75/08, 45/09, 94/13 i 49/15), prema kojem se pod drugom vrstom ugostiteljskog objekta iz skupine »Kampovi« i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj« podrazumijeva poslovni objekt kao funkcionalna cjelina, kojim posluje ugostitelj. Druge vrste objekata su: - soba za iznajmljivanje, - apartman, - studio apartman, - kuća za odmor, - prenočište, - odmaralište za djecu, - hostel, - planinarski dom, - lovački dom, - učenički dom ili studentski dom, - objekt za robinzonski smještaj.

¹³ Skupina »Restorani« se prema odredbama čl. 4 Pravilnika o razvrstavanju i minimalnim uvjetima ugostiteljskih objekata iz skupina restorani, barovi, catering objekti i objekti jednostavnih usluga (Nar. nov. br. 82/07, 82/09, 75/12, 69/13 i 150/14, a koji se primjenjuje do donošenja novog pravilnika prema čl. 61. ZakUgost), nadalje: **PravRest**, razvrstava u ugostiteljske objekte: restoran, gostionica, zdravljak, zalagajnica, pečenjarnica, pizzeria, bistro, slastičarnica te objekt brze prehrane (fast food).

¹⁴ Čl. 5 PravRest, skupina »Barovi« se razvrstava u ugostiteljske objekte: kavana, noćni klub, noćni bar, disco klub, caffe bar (ako se poslužuju samo pojedine vrste pića i napitaka, naziv može biti npr wine-bar, tea-bar, juice-bar, etno –bar i sl.), pivnica, buffet, krčma, konoba, klet, beach bar, kušaonica.

¹⁵ Čl. 6. PravRest, skupinu »catering objekti« čini pripremnica obroka (catering).

¹⁶ Čl. 7. PravRest razvrstava se u objekte jednostavnih usluga u kiosku, objekte jednostavnih brzih usluga, objekte jednostavnih usluga u nepokretnom vozilu (ili priključnom vozilu), objekte jednostavnih usluga u šatoru, objekte jednostavnih usluga na klupi, objekte jednostavnih usluga na kolicima (ili sličnim napravama).

Pojedine vrste ugostiteljskih objekata mogu biti klupskog tipa (klub), u kojima se ugostiteljske usluge pružaju samo određenoj skupini gostiju (članovima kluba)¹⁷.

4. Što je potrebno za obavljanje ugostiteljske djelatnosti?

Da bi **ugostitelj** mogao početi obavljati ugostiteljsku djelatnost treba imati:

- otvoren ugostiteljski obrt** u nadležnom županijskom uredu, odnosno uredu Grada Zagreba na čijem području će biti sjedište obrta (temeljem predanog zahtjeva za otvaranje ugostiteljskog obrta) ili
- registrirano poduzeće** za obavljanje **ugostiteljske** djelatnosti¹⁸ na Trgovačkom sudu.

4.1. Otvaranje ugostiteljskog obrta

Za otvaranje obrta ugostitelj mora ispunjavati **opće uvjete**¹⁹ (- pravomoćnom sudskom presudom, rješenjem o prekršaju ili odlukom Suda časti Hrvatske obrtničke komore nije izrečena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti dok ta mjera traje, - ima pravo korištenja prostora ako je to potrebno za obavljanje obrta).

Kod prijave u Ured državne uprave u županiji / ispostavi (ured Grada Zagreba (prema sjedištu obrta), potrebno je priložiti slijedeću dokumentaciju:

- presliku osobne iskaznice (odnosno putne isprave, prijave boravka u Republici Hrvatskoj),
- dokaz o ispunjenju posebnih zdravstvenih uvjeta (preslika važeće sanitarne knjižice),
- dokaz o pravu na korištenje prostora (ako je za obavljanje djelatnosti potreban prostor²⁰ (što dokazuje kupoprodajni ugovorom, izvatkom iz zemljišne knjige, darovnim ugovorom, pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju ili ugovor o zakupu – u originalu ili kopiju ovjerenu kod javnog bilježnika),
- dokaz o stručnoj spremi (kako obavljanje ugostiteljskih djelatnosti spada u vezane obrte²¹, obrtnik mora imati odgovarajuću stručnu spremu propisanu Pravilnikom o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica²²). Uvjet stručne osposobljenosti dokazuje se svjedodžbom, uvjerenjem o stručnoj osposobljenosti ili preslikom radne knjižice, dok je za voditelja poslovanja zaposlenog u obrtu (ukoliko sam obrtnik

nema odgovarajuću stručnu spremu) osim navedenog, potreban i ugovor o radu ili prijava na mirovinsko osiguranje).

Nakon registracije obrta (primljenog Rešenja o registraciji obrta), ugostitelj treba izraditi pečat i otvoriti žiro-račun u nekoj od banaka. Nadalje, potrebno se prijaviti u Poreznu upravu (prijava RPO prema sjedištu obrta), te na obvezna osiguranja u Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje te Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

U **Tabeli 1.** dajemo popis vezanih obrta u ugostiteljstvu²³, sa potrebnom stručnom spremom koja je potrebna za obavljanje istih

Tabela 1.

Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane				
Brojčana oznaka iz NKD-a	Naziv vezanog obrta	Naziv zanimanja	Složenost zanimanja	
			Uvjet za obavljanje obrta	Daljnja kvalifikacija
55.10.01	Hotel, hotel baština, aparthotel, turističko naselje, turistički apartmani, pansion, guest house s uslugom prehrane, pića, napitaka i slastica	Kuhar	5	–
		Kuhar wellness i dijetalne prehrane	5	–
		Natkonobar	5	–
		Hotelijsko turistički – tehničar	4	–
		Hotelijski – ugostitelj	4	–
55.30.01	Kamp i kamp naselje s uslugom prehrane, pića, napitaka i slastica	Kuhar	3	5
		Kuhar wellness i dijetalne prehrane	3	5
		Konobar	3	5
		Hotelijsko turistički – tehničar	4	–
		Hotelijski – ugostitelj	4	–
55.30.02	Kamp i kamp naselje bez usluga prehrane, pića, napitaka i slastica	Kuhar	3	5
		Kuhar wellness i dijetalne prehrane	3	5
		Konobar	3	5
		Hotelijsko turistički – tehničar	4	–
		Hotelijski – ugostitelj	4	–
55.90.01	Turistički apartmani bez usluge prehrane, pića, napitaka i slastica	Konobar	3	5
		Hotelijsko turistički – tehničar	4	–
		Hotelijski – ugostitelj	4	–
		Kuhar wellness i dijetalne prehrane	3	5
		Kuhar	3	5
55.90.02	Omladinski hotel i hostel s uslugom prehrane, pića, napitaka i slastica	Kuhar	5	–
		Kuhar wellness i dijetalne prehrane	5	–
		Natkonobar	5	–
		Hotelijsko turistički – tehničar	4	–
		Hotelijski – ugostitelj	4	–

17 Čl. 8. st. 3. ZakUgost.

18 Stručna sprema zaposlenih djelatnika u ugostiteljskom poduzeću ovisi o vrsti i kategoriji ugostiteljskog objekta. Može biti propisana pravilnicima (npr. Pravilnikom o razvrstavanju i minimalnim uvjetima ugostiteljskih objekata iz skupina restorani, barovi, catering objekti i objekti jednostavnih usluga, Pravilnika o razvrstavanju, kategorizaciji, posebnim standardima i posebnoj kvaliteti smještajnih objekata iz skupine hoteli, Pravilnika o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji drugih vrsta ugostiteljskih objekata iz skupine kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj) i dr. aktima koji uređuju obavljanje ugostiteljske djelatnosti.

19 Čl. 8. Zakona o obrtu (Nar. Nov., br. 143/13), nadalje ZakObrt.

20 čl. 8. St. 1. t. 2. ZakObrt.

21 čl. 6. ZakObrt dijeli obrte na: a) slobodne obrte (za koje se, kao uvjet ne traži ispit o stručnoj osposobljenosti ili majstorski ispit) b) vezane obrte (za koje se, kao uvjet traži ispit o stručnoj osposobljenosti, odnosno odgovarajuća srednja stručna sprema, te oni za obavljanje kojih se kao uvjet traži majstorski ispit), c) povlaštene obrte (koji se smiju obavljati samo na temelju povlastice, odnosno dozvole koju izdaje nadležno ministarstvo, odnosno drugo tijelo čija je nadležnost propisana posebnim propisom ovisno o djelatnosti).

22 Pravilnik o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica objavljen je u Nar. nov. br. 42/08.

23 Prema Pravilniku o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica (Nar. nov., br. 42/08).

Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane				
Brojčana oznaka iz NKD-a	Naziv vezanog obrta	Naziv zanimanja	Složenost zanimanja	
			Uvjet za obavljanje obrta	Daljnja kvalifikacija
55.90.03	Omladinski hotel i hostel bez usluge prehrane, pića, napitaka i slastica	Kuhar	3	5
		Kuhar wellness i dijetalne prehrane	3	5
		Konobar	3	5
		Hotelijsko turistički – tehničar	4	–
		Hotelier – ugostitelj	4	–
56.10.01	Restorani i gostionice	Kuhar	5	–
		Kuhar wellness i dijetalne prehrane	5	–
56.10.02	Zdravljaci i zalagajnice	Priprematelj jednostavnih jela i slastica	1	–
56.10.03	Pečenjarnice	Pečenjar	1	–
56.10.04	Objekti brze prehrane (fast food), objekti jednostavnih usluga	Priprematelj jednostavnih jela i slastica	1	–
		Poslužitelj jela i pića	1	–
56.10.05	Pizzeria	Priprematelj bureka i pizza	1	–
56.10.06	Slastičarnice u kojima se pripremaju i uslužuju slastice	Slastičar	5	–
56.10.07	Slastičarnice u kojima se priprema i uslužuje sladoled	Slastičar	3	5
56.10.08	Slastičarnice u kojima se samo uslužuju slastice	Poslužitelj jela i pića	1	–
		Priprematelj jednostavnih jela i slastica	1	–
56.21	Djelatnosti kateringa	Kuhar	3	5
		Kuhar wellness i dijetalne prehrane	3	5
56.30.01	Buffeti i pivnice	Poslužitelj jela i pića	1	–
		Priprematelj jednostavnih jela i slastica	1	–
56.30.02	Kavana	Slastičar	3	5
		Konobar	3	5
		Kuhar wellness i dijetalne prehrane	3	5
		Kuhar	3	5
56.30.03	Konobe, krčme i kleti	Priprematelj jednostavnih jela i slastica	1	–
		Poslužitelj jela i pića	1	–

Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane				
Brojčana oznaka iz NKD-a	Naziv vezanog obrta	Naziv zanimanja	Složenost zanimanja	
			Uvjet za obavljanje obrta	Daljnja kvalifikacija
56.30.04	Caffe barovi, noćni barovi, noćni klubovi, disco barovi i disco klubovi	Poslužitelj jela i pića	1	–
		Priprematelj jednostavnih jela i slastica	1	–
56.30.05	Bistro	Priprematelj jednostavnih jela i slastica	1	–

Oznake u stupcu » Složenost zanimanja« označavaju:

1 – stručna osposobljenost prema

Programu ispita o stručnoj osposobljenosti²⁴

1* – stručna osposobljenost određena posebnim propisom

2 – niža stručna sprema

3 – srednja stručna sprema u trogodišnjem trajanju

3+ – osposobljavanje za trgovačko poslovanje

4 – srednja stručna sprema u četverogodišnjem trajanju i srednja školska sprema (KV, SSS i SŠS)

4+ – osposobljavanje za trgovačko poslovanje i poznavanje robe

5 – majstorski ispit

5* – trgovac

Daljnja kvalifikacija 5 – za osobe koje izvode praktični dio naukovanja i za osobe koje žele steći višu kvalifikaciju»

5. Minimalni uvjeti za ugostiteljski objekt

Za obavljanje ugostiteljske djelatnosti u ugostiteljskim objektima moraju biti ispunjeni minimalni uvjeti za vrstu ugostiteljskog objekta, vezano za uređenje i opremu, usluga, kao i drugi uvjeti propisani Zakonom o ugostiteljstvu i propisima donesenim na temelju istog zakona²⁵ (u daljnjem tekstu: minimalni uvjeti).

Do donošenja novih pravilnika²⁶ primjenjuju se odredbe postojećih:

- 1) za skupinu **hoteli** - Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji, posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine hoteli²⁷,
- 2) za skupinu **kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj** - Pravilnika o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji drugih vrsta ugostiteljskih objekata iz skupine kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj²⁸ i
- 3) za skupinu **restorani, barovi, catering objekti i objekti jednostavnih usluga** - Pravilnik o razvrstavanju i minimalnim uvjetima ugostiteljskih objekata iz skupina restorani, barovi, catering objekti i objekti jednostavnih usluga²⁹.

Pojedine vrste ugostiteljskih objekata iz skupina Hoteli, Kampovi i Ostali ugostiteljski objekti za smještaj³⁰ **kategoriziraju se** u kate-

²⁴ Program ispita o stručnoj osposobljenosti objavljen je u Nar. nov., br. 101/95 i 5/04.

²⁵ Čl. 15. ZakUgost.

²⁶ Čl. 61. ZakUgost.

²⁷ Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji, posebnim standardima i posebnoj kvaliteti smještajnih objekata iz skupine hoteli objavljen je u Nar. nov. br. 88/07, 58/08, 62/09, 63/13, 33/14 i 92/14., nadalje PravHoteli.

²⁸ Pravilnik o razvrstavanju, minimalnim uvjetima i kategorizaciji drugih vrsta ugostiteljskih objekata iz skupine kampovi i druge vrste ugostiteljskih objekata za smještaj objavljen je u Nar. nov. br. 75/08, 45/09, 94/13 i 49/15, nadalje: PravKamp.

²⁹ Pravilnik o razvrstavanju i minimalnim uvjetima ugostiteljskih objekata iz skupina restorani, barovi, catering objekti i objekti jednostavnih usluga objavljen je u Nar. nov. br. 82/07, 82/09, 75/12, 69/13 i 150/14

³⁰ Čl. 16. i 17. ZakUgost.

gorije ovisno o uređenju, opremi, uređajima, uslugama, održavanju i ostalim propisanim elementima³¹.

Za pojedine vrste ugostiteljskih objekata iz skupina »Hoteli«, »Kampovi«, »Ostali ugostiteljski objekti za smještaj«, »Restorani« i »Barovi« ministar može propisati **posebne standarde i oznake kvalitete**³².

5.1. Uvjeti koje treba ispunjavati ugostitelj kod ishoda rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje ugostiteljske djelatnosti

Da bi ugostitelj ishodio rješenje o ispunjenju uvjeta za obavljanje ugostiteljske djelatnosti (koje izdaju nadležni uredi³³, odnosno ministarstvo nadležno za turizam³⁴) mora **ispunjavati slijedeće uvjete**:

- biti registriran za obavljanje ugostiteljske djelatnosti,
- imati pravo korištenja poslovnim prostorom ili objektom,
- ugostiteljski objekt u kojem će se obavljati ugostiteljska djelatnost ispunjava uvjete propisane za određenu vrstu, odnosno kategoriju ugostiteljskog objekta,
- ispunjava i druge uvjete propisane Zakonom o ugostiteljstvu i propisima donesenim na temelju istog Zakona,
- građevina u kojoj je ugostiteljski objekt, ispunjava uvjete sukladno posebnim propisima kojima se uređuje gradnja, bez kojih, prema tim propisima, Ministarstvo ili nadležni ured ne može izdati rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti.

Iznimno, ugostitelju će se izdati rješenje o ispunjavanju uvjeta za vrstu i kategoriju ugostiteljskog objekta u prostoru stambene namjene za ugostiteljski objekt vrste soba, apartman, studio apartman i kuća za odmor, s tim da je za objekte koji se nalaze u zgradi čija je građevinska (bruto) površina veća od 400 m² prethodno potrebno ishoditi još i pozitivno mišljenje tijela nadležnog za zaštitu od požara.

Kao dokaz o ispunjenju uvjeta prava korištenja poslovnim prostorom³⁵ za ugostiteljski objekt vrste kamp, hotel i turističko naselje, koji se nalazi na turističkom i/ili ostalom građevinskom zemljištu (u smislu posebnog propisa kojim je uređeno turističko i ostalo građevinsko zemljište neprocijenjeno u postupku pretvorbe i privatizacije), smatra se rješenje Hrvatskog fonda za privatizaciju (nadalje HFP) ili uvjerenje tijela nadležnog za postupke radi utvrđivanja procijenjenih, odnosno neprocijenjenih nekretnina u društveni kapital društvenog poduzeća u postupku pretvorbe, odnosno unesene u temeljni kapital trgovačkog društva u postupku privatizacije. Temeljem rješenja HFP, ministarstvo nadležno za turizam može, do donošenja rješenja (temeljem sklopljenog ugovora o koncesiji na turističkom zemljištu ili do okončanja postupka utvrđivanja oblika i veličine zemljišnoknjižne čestice na kojoj se nalazi ugostiteljski objekt), ugostitelju izdati privremeno rješenje o ispunjavanju uvjeta za vrstu i kategoriju ugostiteljskog objekta. Nakon sklapanja ugovora o koncesiji, odnosno nakon okončanog postupka utvrđivanja oblika i veličine zemljišnoknjižne čestice na kojoj se nalazi ugostiteljski objekt, ministarstvo nadležno za turizam, po službenoj dužnosti donosi rješenje o ispunjavanju uvjeta za vrstu i kategoriju ugostiteljskog objekta sukladno ugovoru o koncesiji, odnosno rješenju o utvrđenom obliku i veličini zemljišnoknjižne čestice na kojoj se nalazi ugostiteljski objekt³⁶.

31 Čl. 57. do čl. 60. PravHoteli čl.46. do čl. 54. PrvKamp (koji se primjenjuju do novog pravilnika (čl. 61. ZakUgost).

32 Čl. 64. do 70. PravHoteli (koji se primjenjuje do novog pravilnika (čl. 61. ZakUgost).

33 Čl. 20. ZakUgost.

34 Čl.21. ZakUgost.

35 Čl. 24. St. 3. ZakUgost.

36 Čl. 24. St. 4. ZakUgost.

U slučaju da se, u postupku izdavanja rješenja o ispunjavanju uvjeta za vrstu i kategoriju ugostiteljskog objekta³⁷, utvrdi da se u poslovnom prostoru ili objektu (prostoru stambene namjene), za koji je podnesen zahtjev za izdavanje rješenja, **već obavljala** ugostiteljska djelatnost, ugostitelj **ne treba dokazivati** da ugostiteljski objekt u kojem će se obavljati ugostiteljska djelatnost ispunjava uvjete propisane za određenu vrstu, odnosno kategoriju ugostiteljskog objekta, da ispunjava i druge uvjete propisane Zakonom o ugostiteljstvu i propisima donesenim na temelju istog, te da građevina u kojoj je ugostiteljski objekt, ispunjava uvjete sukladno posebnim propisima kojima se uređuje gradnja³⁸, pod uvjetom da novi ugostitelj nastavlja obavljati ugostiteljsku djelatnost u istoj vrsti, odnosno i kategoriji ugostiteljskog objekta, te da se propisani uvjeti za tu vrstu, odnosno kategoriju u međuvremenu nisu izmijenili te da u ugostiteljskom objektu nije došlo do bitnih promjena vezanih za ispunjavanje propisanih uvjeta uređenja i opreme za vrstu i kategoriju. U takvom slučaju, ugostitelj (uz zahtjev za izdavanje rješenja) samo prilaže izjavu da u ugostiteljskom objektu nije došlo do bitnih promjena vezanih za ispunjavanje propisanih uvjeta uređenja i opreme za vrstu i kategoriju ugostiteljskog objekta³⁹.

5.2. Naziv ugostiteljskog objekta⁴⁰

Ugostiteljski objekt može imati naziv jedne vrste ugostiteljskog objekta.

Iznimno, ugostiteljski objekt može imati naziv dvije vrste ugostiteljskih objekata **ako prostor** toga objekta ispunjava uvjete propisane Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti i propisima donesenim na temelju istog Zakona (za obje vrste).

Naziv vrste ugostiteljskog objekta može se promijeniti ako su ispunjeni uvjeti propisani za drugu vrstu, i ako je za to izdano odgovarajuće rješenje nadležnog ureda, odnosno Ministarstva.

6. Obveze ugostitelja prema Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti

U obavljanju ugostiteljske djelatnosti ugostitelj je dužan⁴¹:

- vidno istaknuti na ulazu u ugostiteljski objekt, odnosno u ulazu ugostiteljskog objekta smještenog u građevini zaštićenoj kao kulturno dobro, na propisani način, natpis s oznakom vrste ugostiteljskog objekta, odnosno vrste i kategorije ugostiteljskog objekta, posebnog standarda te oznake kvalitete utvrđene rješenjem ureda državne uprave u županiji, odnosno upravnog tijela Grada Zagreba nadležnog za poslove ugostiteljstva prema mjestu sjedišta objekta (u daljnjem tekstu: nadležni ured), odnosno ministarstva nadležnog za turizam (u daljnjem tekstu: Ministarstvo)
- vidno istaknuti na ulazu u objekt obavijest o radnom vremenu sukladno članku 9. ovoga Zakona i radnim, odnosno neradnim danima i pridržavati se istaknutoga radnog vremena
- utvrditi kućni red u ugostiteljskim objektima za smještaj i istaknuti ga na recepciji te izvadak iz kućnog reda istaknuti u svim sobama i apartmanima
- utvrditi normative o utrošku namirnica za pojedino jelo, piće i napitak, pružiti usluge u količinama i kakvoći sukladno normativima, normativ za vrijeme rada imati u ugostiteljskom objektu te na zahtjev normativ predočiti gostu

37 Čl. 24. St. 5. ZakUgost.

38 Iz čl. 24. St. 1. . 3., 4. i 5. ZakUgost.

39 Iz čl. 24. St. 6. ZakUgost.

40 Čl. 18. ZakUgost.

41 čl. 10. Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti.

- 5) vidno istaknuti cijene usluga koje se nude na hrvatskom i najmanje jednom svjetskom jeziku, na način dostupan gostima i pridržavati se istaknutih cijena, a kod pružanja usluga smještaja u cjenicima istaknuti i iznos boravišne pristojbe te cjenike (jelovnik i/ili karta pića) staviti na raspolaganje gostima u dovoljnom broju primjeraka
- 6) izdati gostu čitljiv i točan račun za svaku pruženu ugostiteljsku uslugu, s naznakom vrste, količine i cijene pruženih usluga, odnosno odobrenog popusta, a kod pružanja usluga smještaja navesti u računu i iznos boravišne pristojbe, s tim da račun za usluge pružene gostu, u slučaju kada gost koristi ugostiteljske usluge putem turističke agencije ili drugog naručitelja usluge, može izdati turističkoj agenciji ili drugom naručitelju usluge
- 7) pridržavati se propisanog radnog vremena
- 8) na propisani način voditi knjigu gostiju u ugostiteljskom objektu za smještaj
- 9) u ugostiteljskom objektu za smještaj osigurati goste od posljedica nesretnog slučaja
- 10) omogućiti gostu podnošenje pisanog prigovora u ugostiteljskom objektu i bez odgađanja pisanim putem potvrditi njegov primitak te omogućiti gostu podnošenje pisanog prigovora putem pošte, telefaksa ili elektroničke pošte, u ugostiteljskom objektu vidljivo istaknuti obavijest o načinu podnošenja pisanog prigovora, u pisanom obliku odgovoriti na prigovor u roku od 15 dana od dana zaprimljenog prigovora te voditi i čuvati evidenciju prigovora gostiju godinu dana od dana primitka pisanog prigovora
- 11) u ugostiteljskom objektu u kojem pruža usluge turistima, uz naziv vrste ugostiteljskog objekta, istaknuti i oznaku da se u tom objektu pružaju usluge turistima
- 12) pisanim putem obavijestiti nadležni ured, odnosno Ministarstvo o trajnom prestanku obavljanja djelatnosti u ugostiteljskom objektu, u roku od osam dana od nastale promjene
- 13) ispunjavati uvjete propisane posebnim propisima o hrani
- 14) pružati ugostiteljske usluge koje su utvrđene rješenjem nadležnog ureda, odnosno Ministarstva,
- 15) prema gostu odnositi se uljudno, korektno i profesionalno,
- 16) postupati s povećanom pažnjom, prema pravilima struke i običajima (pažnja dobrog stručnjaka),
- 17) ispunjavati uvjete odgovarajućeg stupnja i vrste obrazovanja, stručne osposobljenosti ili majstorskog ispita, potrebnih za obavljanje ugostiteljske djelatnosti ovisno o vrstama ugostiteljskih objekata, odnosno imati zaposlenu osobu koja ispunjava te uvjete,
- 18) onemogućiti iznošenje pića i napitaka radi konzumiranja izvan zatvorenih prostora ugostiteljskog objekta iz skupine »Barovi« koji ispunjavaju uvjete za rad noću sukladno posebnim propisima od 21.00 do 6.00 sati, samo u zatvorenim prostorima⁴²

Predstavničko tijelo može odrediti prostore na kojima se pružaju usluge turistima⁴³.

6.1. Radno vrijeme ugostiteljskih objekata⁴⁴

Od 0.00 do 24.00 sata svakodnevno obvezno moraju raditi ugostiteljski objekti iz skupina:

- Hoteli,
- Kampovi i
- Ostali ugostiteljski objekti za smještaj.

Od 6.00 do 24.00 sata mogu raditi ostali ugostiteljski objekti iz skupina:

- Barovi i Restorani.

Barovi koji ispunjavaju uvjete za rad noću (sukladno posebnim propisima) mogu raditi **od 21.00 do 6.00 sati**, samo u **zatvorenim prostorima**.

Restorani i barovi koji se nalaze izvan naseljenih područja mogu raditi **od 0.00 do 24.00 sata**.

Predstavnička tijela lokalne samouprave⁴⁵ (općinsko ili gradsko vijeće te županijska skupština) mogu⁴⁶:

- propisati radno vrijeme ugostiteljskih objekata iz skupina Objekti jednostavnih usluga i Catering objekti,
- propisati radno vrijeme prostora za usluživanje na otvorenom ugostiteljskih objekata,
- odrediti lokacije izvan naseljenih područja naselja za Restorane i Barove za svoje područje,
- propisati razloge za određivanje ranijeg završetka radnog vremena pojedinih ugostiteljskih objekata,
- produljiti propisano radno vrijeme ugostiteljskih objekata iz skupina Restorani i Barovi pojedinih vrsta ugostiteljskih objekata, uz propisivanje uvjeta koji moraju biti ispunjeni za rad ugostiteljskog objekta u produženom radnom vremenu, a uz mišljenje turističkog vijeća turističke zajednice toga područja,
- u određenim dijelovima područja jedinice lokalne samouprave odrediti produženo radno vrijeme svih ili samo pojedinih vrsta ugostiteljskih objekata iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka, uz propisivanje uvjeta koji moraju biti ispunjeni za rad ugostiteljskog objekta u produženom radnom vremenu, a uz mišljenje turističkog vijeća turističke zajednice toga područja.

Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave⁴⁷ (općinski načelnik, gradonačelnik ili župan) može⁴⁸:

- rješenjem (po službenoj dužnosti) za pojedine ugostiteljske objekte najduže za dva sata odrediti raniji završetak radnog vremena od radnog vremena Restorana i Barova⁴⁹ (tj. primjerice, umjesto do 24.00 sata, može (rješenjem) odrediti završetak radnog vremena u 22.00 sata), te radnog vremena propisanog odlukom predstavničkog tijela (koje je produljilo propisano radno vrijeme Restorana i Barova⁵⁰), u skladu s

44 čl. 9. ZakUgost.

45 Općinsko vijeće, gradsko vijeće i županijska skupština su predstavnička tijela građana i tijela lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave koja donose akte u okviru djelokruga jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave te obavljaju druge poslove u skladu sa zakonom i statutom jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave prema čl. 27. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (objavljenog u Nar. nov. ,br. 19/13 i 137/15).

46 Čl. 9. St. 2. ZakUgost.

47 Čl. 39. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, izvršno tijelo jedinice lokalne i jedinice područne (regionalne) samouprave u općini je općinski načelnik, u gradu gradonačelnik i u županiji župan. Iznimno, izvršno tijelo je i zamjenik koji obnaša dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana u slučajevima propisanim navedenim Zakonom.

48 Čl. 9. St. 3. ZakUgost.

49 Iz čl. 9. St.1. podst.1. ZakUgost.

50 Iz čl. 9. St.1. podst.1. ZakUgost.

42 Čl. 9. St. 1. podst 2. ZakUgost.

43 čl. 10. St. 4. ZakUgost.

kriterijima propisanim istom odlukom predstavničkog tijela⁵¹ (primjerice, ako je predstavničko tijelo Odlukom produljilo radno vrijeme Restorana i Barova do 3.00 sata, općinski načelnik, gradonačelnik ili župan mogu to radno vrijeme skratiti rješenjem (po službenoj dužnosti) do 1.00 sat) ,

- na zahtjev ugostitelja za pojedine ugostiteljske objekte Restorani i Barovi⁵², **rješenjem** odrediti drugačije radno vrijeme radi organiziranja prigodnih proslava (dočeka Nove godine, svadbi, maturalnih zabava i sličnih događanja),
- za vrijeme održavanja manifestacija, sportskih događanja, glazbenih festivala i slično za ugostiteljske objekte Restorani i barovi⁵³, **odlukom** odrediti drugačije radno vrijeme.

Nadalje, **radno vrijeme** ugostiteljskih sadržaja u ugostiteljskim objektima **za smještaj ne mora biti istovjetno** s radnim vremenom ugostiteljskog objekta, ali u tom je slučaju **ugostitelj dužan na vidan način unutar ugostiteljskog objekta istaknuti** radno vrijeme pojedinih ugostiteljskih sadržaja i istog se radnog vremena pridržavati⁵⁴.

6.2. Isticanje natpisa i obavijesti na ugostiteljskom objektu

Ugostitelj je dužan **na ulazu** u ugostiteljski objekt (odnosno građevine zaštićene kao kulturno dobro u kojoj je smješten ugostiteljski objekt) na propisani način **vidno istaknuti**:

- **natpis** s oznakom vrste ugostiteljskog objekta, odnosno vrste i kategorije ugostiteljskog objekta, posebnog standarda, oznake kvalitete utvrđene rješenjem ureda državne uprave u županiji, odnosno upravnog tijela Grada Zagreba nadležnog za poslove ugostiteljstva prema mjestu sjedišta objekta, odnosno ministarstva nadležnog za turizam⁵⁵,
- **obavijest** o radnom vremenu te radnim i neradnim danima (ugostitelj je dužan pridržavati se istaknutog radnog vremena)⁵⁶.

6.3. Utvrđivanje kućnog reda⁵⁸

U ugostiteljskim objektima **za smještaj** (primjerice hoteli, kampovi i dr. vrste ugostiteljskih objekata za smještaj), ugostitelj je dužan:

- utvrditi kućni red u ugostiteljskom objektu,
- istaknuti kućni red na recepciji, te
- izvadak iz kućnog reda istaknuti u svim sobama i apartmanima.

6.4. Utvrđivanje normativa o utrošku namirnica⁵⁹

ističemo...

Ugostitelj koji pruža **usluge prehrane i pića** dužan je **izraditi normative** o utrošku namirnica za pojedino jelo, piće i napitke.

Ugostitelj se mora pridržavati normativa koje je utvrdio. Ukoliko gost zahtjeva uvid u normativ, dužan mu ga je predočiti⁵⁹.

Normativ određuje **sam ugostitelj** prema asortimanu svojih ugostiteljskih usluga, donošenjem internog akta (odluke ili pravilnika o normativima utroška namirnica i pića) ugostiteljskog objekta.

Donesenim normativom utvrđuju se potrebne količine namirnica i dopuštene količine otpada (gubitka) u postupku pripremanja hrane.

Kod utvrđivanja otpada treba voditi računa o visini gubitaka koje je za ugostiteljsku djelatnost propisala Hrvatska gospodarska komora u Odluci o dopuštenoj visini kala, rastepa, loma i tehnološkog manjka⁶⁰.

Ugostitelj **nema obvezu prijavljivati** donesene **normative** državnom inspektoratu.

Prema donesenim normativima ugostitelj će:

- nabavljati i razduživati materijal (namirnice i piće),
- pripremati hranu i piće (u količinama propisanim u normativu),
- izrađivati kalkulaciju ugostiteljske usluge i
- utvrđivati prodajnu cijenu ugostiteljske usluge.

6.4.1. Izrada normativa utroška hrane i pića

Prije izrade samog normativa, ugostitelj mora utvrditi vrste jela i pića koje će nuditi gostima.

Normativom se utvrđuju potrebne količine namirnica i dopuštene količine otpada (gubitka) u postupku pripremanja hrane.

Kod **utvrđivanja otpada** treba voditi računa o **visini gubitaka** koje je za ugostiteljsku djelatnost propisala:

- Hrvatska gospodarska komora u Odluci o dopuštenoj visini kala, rastepa, loma i tehnološkog manjka u ugostiteljstvu⁶¹ za pravne osobe, te
- Hrvatska obrtnička komora u Odluci o dopuštenoj visini kala, rastepa i loma u ugostiteljstvu⁶² za fizičke osobe (obrtnike).

51 Iz čl. 9. St.2. podst. 5.i.6. ZakUgost.

52 Iz čl. 9. St.1. podst.1. ZakUgost.

53 Iz čl. 9. St.1. podst.1. ZakUgost.

54 Čl. 9. St. 4. ZakUgost.

55 Čl. 10. St.1. t.1. ZakUgost.

56 Čl. 10. St.1. t.2. ZakUgost.

57 Čl. 10. st. 1. t. 3. ZakUgost.

58 čl. 10. st. 1. t. 4. ZakUgost.

59 čl. 10. st. 1. t. 4. ZakUgost.

60 Odluka o dopuštenoj visini kala, rastepa, loma i tehnološkog manjka u ugostiteljstvu (za pravne osobe) objavljena je u Nar. nov. br. 72/99, dok je Odluka o dopuštenoj visini kala, rastepa i loma u ugostiteljstvu objavljena u Nar. nov. br. 101/04.

61 Odluka o dopuštenoj visini kala, rastepa, loma i tehnološkog manjka u ugostiteljstvu objavljena je u Nar. nov. br. 72/99.

62 Odluka o dopuštenoj visini kala, rastepa i loma u ugostiteljstvu objavljena u Nar. nov. br. 101/04.

Naime, poreznim je propisima (Pravilnikom o porezu na dodanu vrijednost⁶³, te Zakonom o porezu na dohodak⁶⁴ – za fizičke osobe i Zakonom o porezu na dobit⁶⁵ – za pravne osobe) utvrđeno da se gubici u procesu prerade priznaju do visine koju je odredio porezni obveznik, a najviše do iznosa koji je odredila Hrvatska obrtnička odnosno Hrvatska gospodarska komora.

Normativ se uvijek utvrđuje za krajnji (gotov) proizvod koji će se naći na jelovniku i popisu pića (miješana pića) koja se nude gostu. Normativ se izražava u mjernim jedinicama u kojima je izražen u nabavnom dokumentu (primjerice kod utvrđivanja normativa za narančasti odrezak, potrebna količina mesa iskazati će se u kilogramima budući je i kod nabave na računu dobavljača meso iskazano u kilogramima, dok će se kod utvrđivanja normativa za rum kolu iskazati u litrama, jer su na računu dobavljača iskazane).

Kod izrade **normativa za jelo** treba voditi računa o vrsti, količini i kvaliteti sirovine od koje se priprema jelo, te količini dozvoljenog otpada (kala).

Kod izrade **normativa za pića** treba voditi računa o vrsti i količini pića koja se koriste (primjerice, kod miješanih pića obično se koriste bezalkoholna i alkoholna pića), eventualnih dodataka (primjerice slamka i sl.), te količini dozvoljenog otpada. Primjerice, normativ za miješano piće rum kolu sastojao bi se od: 0,1 l kole, 0,03 ruma i 0,005 kg limuna.

Potrebno je napomenuti da u slučaju inspeksijskog nadzora nadležne osobe (inspektori) mogu tražiti normativ o utrošku namirnica i pića, te u samom ugostiteljskom objektu raznim mjerenjima provjeriti da li se normativi u praksi primjenjuju onako kako su doneseni.

Primjer 1. - Izrada normativa u ugostiteljskom objektu iz skupine restorani

Obrtnik Vinko Jurić otvorio je dana 01.02.2016. godine ugostiteljski objekt fast food (iz skupine restorani) u kojem će pružati usluge pripremanja i usluživanja:

- sendviča sa šunkom i sirom, - sendviča sa šunkom, - sendviča sa sirom, dodacima po želji gosta (krastavci, salata, rajčice, majoneza, kečap), te pića i napitaka (espresso kava,

63 čl. 26. st. 3. Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost (Nar. nov., br. 79/13, 85/13, 160/13, 35/14, 157/14 i 130/15), nadalje: PravPDV, Tehnološki manjak nastao u procesu proizvodnje smatra se porezno priznatim manjkom do visine utvrđene normativima prema vrsti djelatnosti odnosno do visine utvrđene zakonima o posebnim porezima odnosno trošarinama za proizvode koji podliježu plaćanju tih poreza. Normativi mogu biti utvrđeni od strane poreznog obveznika ili strukovne grupacije, a ako ih nema Porezna uprava normative u pojedinim slučajevima procjenjuje na temelju međuovisnosti između prihoda i rashoda (primitaka i izdataka) putem normativa utroška materijala, energije, rada i drugih proizvodnih čimbenika. Nadalje je čl. 26. st. 4. istog pravilnika propisano da se u slučaju manjka dobara zbog neodgovarajuće kvalitete, proteka roka trajanja, kala, rastepa, loma i kvara iznad visine utvrđene odlukom Gospodarske i obrtničke komore (čl. 26. St.2. istog pravilnika), takav manjak može priznati ako je pri utvrđivanju činjeničnog stanja bio prisutan ovlašten djelatnik Porezne uprave ili ako porezni obveznik raspolože odgovarajućom dokumentacijom nadležnih tijela ili institucija o količini i vrsti preuzetih dobara koja su dana na zbrinjavanje ili uništenje.

64 Prema odredbi čl. 20. st. 5. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 177/04, 73/08, 80/10, 109/11 - OUSRH, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13 - Rješenje USRH, 120/13 - Odluka i Rješenje USRH, 125/13, 148/13, 12/14 - RUSRH, 83/14 - OUSRH, 143/14 i 136/15), nadalje: ZakDOH, manjkovi dobara (sa pripadajućim porezom zaračunatim prilikom nabave dobara za koja je utvrđen manjak) iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske obrtničke komore smatraju se primitkom.

65 Sukladno odredbi čl. 7. st. 1. t. 5. Zakona o porezu na dobit (Nar. nov., br. 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13 i 143/14), nadalje: ZakDob, na imovini iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske gospodarske komore, odnosno Hrvatske obrtničke komore (u smislu propisa o porezu na dodanu vrijednost, po kojoj osnovi se ne plaća porez na dohodak) povećava se porezna osnovica.

espresso kava s mlijekom mala, espresso kava s mlijekom velika, espresso kava sa šlagom, čaj, capucino).

Privatni ugostitelj Jurić je donio slijedeću odluku o normativima utroška namirnica i pića:

Ugostiteljski objekt Fast food „Sunce“

vl. Vinko Jurić
Zagreb, Savska bb

Na temelju članka 10. stavka 1. točke 4. Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti („Narodne novine“ br. 85/15) dana 01.02.2016. godine donosim

ODLUKU

O NORMATIVIMA UTROŠKA NAMIRNICA I PIĆA U PRIPREMANJU I PRUŽANJU POJEDINE USLUGE PREHRANE I PIĆA

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Normativi utroška namirnica i pića utvrđuju se za ugostiteljski objekt fast food „Sunce“ za pružanje ugostiteljskih usluga pripreme i usluživanja sendviča i napitaka, te usluživanje pića.

Članak 2.

Pri utvrđivanju normativa namirnica:

- uzima se u obzir iskustvo u pružanju ugostiteljskih usluga u objektima brze prehrane,
- količina namirnica uzima se u svježem stanju i bruto (neočišćenoj) težini,
- izbor namirnica kod izrade normativa prilagođen je ponudi na domaćem tržištu.

Radi utvrđivanja neto količine namirnica, ovim pravilnikom utvrđuje se i količina otpadaka pojedinačno za svaku vrstu namirnica.

NORMATIVI O UTRŠKU NAMIRNICA I PIĆA

Članak 3.

Normativi o utrošku namirnica i pića utvrđeni su u neto količini po vrstama jela i pića.

R. br.	Naziv	Jed. mjere	Količina
1.	Sendvič sa šunkom i sirom		
	Pecivo	kg	0,15
	Šunka u ovitku	kg	0,10
	Sir trapist	kg	0,10
2.	Sendvič sa šunkom		
	Pecivo	kg	0,15
	Šunka u ovitku	kg	0,10
3.	Sendvič sa sirom		
	Pecivo	kg	0,15
	Sir trapist	kg	0,10
4.	Dodaci		
	Krastavci	kg	0,05
	Salata	kg	0,05
	Rajčica	kg	0,05
	Majoneza	l	0,05
	Kečap	l	0,05

R. br.	Naziv	Jed. mjere	Količina
5.	Espresso kava		
	Kava mljevena	g	60
	Šećer	g	50
6.	Espresso kava s mlijekom mala		
	Kava mljevena	g	60
	Šećer	g	50
	Mlijeko	l	0,025
7.	Espresso kava s mlijekom velika		
	Kava mljevena	g	60
	Šećer	g	50
	Mlijeko	l	0,05
8.	Kava sa šlagom		
	Kava mljevena	g	60
	Šećer	g	50
	Šlag	l	0,05
9.	Capuccino		
	Kava mljevena	g	60
	Šećer	g	50
	Mlijeko	l	0,15
10.	Čaj		
	Čaj u vrećici	kd	1
	Šećer	g	50

Članak 4.

Otpad koji nastaje prilikom čišćenja svježeg povrća odobrava se u slijedećim postocima:

Vrsta povrća	% otpada
Rajčica	10
Salata	10

Članak 5.

Kalo (gubitak) koji nastaje kod skladištenja sira trapista u razdoblju duljem od 10 dana utvrđuje se po stopi od 3% po kilogramu.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 6.**

Ova odluka stupa na snagu od 01.02.2016. godine..

Jedan primjerak ove odluke čuva se u ugostiteljskom objektu.

U Zagrebu, 01.02.2016. godine Vlasnik ugostiteljskog objekta:

Vinko Jurić

6.4.2. Kalo, rastep, lom i tehnološki manjak u ugostiteljstvu

Kalo⁶⁶, rastep⁶⁷, lom i tehnološki manjak čine **gubitke** na proizvodima (namirnicama) koji su nastali kao posljedica prirodnih utjecaja

66 Kalo može nastati: - kod fizičke obrade proizvoda u kuhinji (čišćenje voća i povrća; sječenje svježeg i suhog mesa, riba, rakova, školjki; micanje kosti, kože ili masnoće sa mesa; obrada i posluživanje sireva, suhomesnatih proizvoda), - pri termičkoj obradi proizvoda u kuhinji (prženje, pečenje, pirjanje, kuhanje), - pri skladištenju proizvoda u kuhinji (odmrzavanje, isparavanje, isušivanje tj. tzv. prirodni kalo).

67 Rastep u kuhinji ili skladištu (razlijevanje, topljenje, curenje, rastepanje i sl.). Isto tako u slučaju kvara u kuhinji ili skladištu može doći do truljenja, klijanja, užegnuća i sl. na namirnicama.

(primjerice truljenje, isušivanje i sl.) ili radnji (prženje, kuhanje, topljenje, razlijevanje i sl.) koje se poduzimaju kod obrade i skladištenja proizvoda (namirnica) u ugostiteljstvu⁶⁸.

Najviše dopuštene količine kala, rastepa, loma i tehnološkog manjka utvrđene su u:

- Odluci o dopuštenoj visini kala, rastepa, loma i tehnološkog manjka u ugostiteljstvu⁶⁹, koju je za pravne osobe propisala Hrvatska gospodarska komora, te
- Odluci o dopuštenoj visini kala, rastepa i loma u ugostiteljstvu, koju je za fizičke osobe (obrtnike) propisala Hrvatska obrtnička komora u Odluci o dopuštenoj visini kala, rastepa i loma u ugostiteljstvu⁷⁰.

U navedenim odlukama su najviše dopuštene količine kala, rastepa, loma i tehnološkog manjka propisane u postocima prema bruto količinama (primjerice, ako je ugostitelj nabavio 5 kg salate, a dopuštena visina gubitaka pri obradi (prema Odluci) iznosi 10%, dopuštena visina gubitka iznosi 0,5 kg = 5 kg x 10% = 0,5 kg).

U nastavku donosimo prikaz dopuštenih visina kala, rastepa, loma i tehnološkog manjka prema Odlukama donesenim od strane Gospodarske i Obrtničke komore:

Dopuštena visina gubitaka (kvar i rastep) **pri čuvanju u skladištu**⁷¹ može iznositi do:

R. br.	Naziv proizvoda	Stopa % po bruto / kg	
		Fizičke osobe	Pravne osobe
1.	2.	3.	4.
A. VOĆE			
1.	Jabuke, šljive	1,5	1,5
2.	Naranče, limun	2,0	2,0
B. POVRĆE			
1.	Krumpir, kupus, kelj, cvjetača, korabica, tikvice, mahune, mrkva, celer, peršin	3,0	3,0
2.	Mahune, grašak, paprika, rajčica	4,0	4,0
3.	Luk – crveni, bijeli	2,0	2,0
C. OSTALO			
1.	Mast, ulje, riža, tjestenina, brašno, ocat, paprika crvena	1,0	1,0
2.	Maslac, orasi, lješnjaci	3,0	3,0
3.	Šećer	0,5	0,5

Dopuštena visina gubitaka (kalo) **pri čuvanju u skladištu zbog isušivanja i isparenja** (utvrđuje se za razdoblje uskladištenja), može iznositi do⁷²:

68 Sukladno odredbama čl. 3. Odluke o dopuštenoj visini kala, rastepa i loma u ugostiteljstvu (za fizičke osobe), te čl. 2. Odluke o dopuštenoj visini kala, rastepa, loma i tehnološkog manjka u ugostiteljstvu (za pravne osobe).

69 Odluka o dopuštenoj visini kala, rastepa, loma i tehnološkog manjka u ugostiteljstvu (za pravne osobe) objavljena je u Nar. nov. br. 72/99, nadalje: Odluka-Prav.

70 Odluka o dopuštenoj visini kala, rastepa i loma u ugostiteljstvu (za fizičke osobe) objavljena u Nar. nov. br. 101/04, nadalje: OdlukaFiz.

71 čl. 4. OdlukaFiz, te čl. 3. OdlukaPrav.

72 čl. 5. OdlukaFiz, te čl. 4. OdlukaPrav.

R. br.	Naziv proizvoda	Stopa % po bruto / kg	
		Fizičke osobe	Pravne osobe
1.	2.	3.	4.
1.	Suhomesnati proizvodi, kobasičarski proizvodi, pečene i dimljene slanine	0,5	0,5
2.	Pršut (do godinu stajanja)	4,0	4,0
3.	Polutvrđi i tvrđi sirevi		
	■ do 10 dana	0,5	0,5
	■ duže od 10 dana	3,0	3,0

Dopuštena visina gubitaka **pri obradi** (otpaci), može iznositi do⁷³:

R. br.	Naziv proizvoda	Stopa % po bruto / kg	
		Fizičke osobe	Pravne osobe
1.	2.	3.	4.
A. VOĆE			
1.	Ananas, orah i lješnjak u ljusci	50	50
2.	Badem u ljusci	60	60
3.	Badem blanširani	30	30
4.	Banana, kesten	25	25
5.	Breskva	18	18
6.	Jabuka, kajsija, kruška, mandarina, naranča smokva	20	20
7.	Limun, šljiva, trešnja, višnja	15	15
8.	Breskva suha, grožđe, jagoda, kajsija suha, kruška suha, šljiva suha	10	10
9.	Kupina	12	12
10.	Malina	8	8
11.	Smokva suha	5	5
12.	Grožđice, orah i lješnjak očišćeni	3	3
13.	Badem očišćeni	2	2
B. POVRĆE			
1.	Artičoke, krumpir (jesen–zima), Patlidžan	15	15
2.	Blitva, cikla svježa, korabica, bijeli luk, poriluk, rotkvica, salata zimna, tikvice	20	20
3.	Celer, kelj, kupus raštenj, špinat ljetni, šparoga	30	30
4.	Špinat zimski, peršin	35	35
5.	Cvjetača, krastavci svježi, krumpir proljeće	25	25
6.	Grašak u mahuni	60	60
7.	Hren	17	17
8.	Kupus svježi, luk, mrkva	18	18
9.	Paprika svježa, rajčica, salata ljetna	10	10
10.	Prokulica	12	12
11.	Gljive	8	8
12.	Mahune	6	6

13.	Grašak ljušteni, krumpir mladi, kupus kiseli, masline, matovilac, salata pro-ljetna	5	5
14.	Grah i suho zrnato povrće	4	4
C. SUHOMESNATI PROIZVODI			
1.	Domaća šunka	30	30
2.	Dalmatinski pršut	45	45
3.	Srijemska kobasica i srodni proizvodi	8	8
4.	Šunka u limenci, kraški vrat (buđola)	10	10
5.	Zimska salama, kulen	9	9
6.	Bunceak	50	50
D. RIBE, RAKOVI, ŠKOLJKE I MEKUŠCI			
1.	Bakalar, gavun	15	15
2.	Jastog	70	70
3.	Lignja, orada, zubatac	27	27
4.	Dagnja	8	8
5.	Oslić – filiranje bez glave	30	30
6.	Škampi	20	20
7.	Škampi za pohanje	75	75
8.	Ostala morska i slatkodvodna riba	25	25
9.	Ostala morska i slatkodvodna riba – filirana	50	50
E. SVJEŽE MESO			
1.	Svinjski but bez nogice, svinjski milanski rez bez nogice	20	20
2.	Svinjetina – francuska obrada bez nogice	27	27
3.	Svinjski kare	12	12
4.	Teleća polovica	30	30
5.	Baby beef (meso od većeg teleta)	31	31
6.	Teletina milanski rez, plećka, junetina milanski rez	25	25
7.	Teletina – but, junetina but	23	23
8.	Teletina – koljenica (pandlanje)	65	65
9.	Teletina – kare (obrada loj i bubreg)	20	20
10.	Teleća jetra, juneća pisanica bez loja	10	10
11.	Junetina – hrabat (ramstek)	35	35
12.	Juneća prednja četvrt s flamom	24	24
13.	Juneća prednja četvrt bez flama	26	26
14.	Janjetina (iznutrice)	7	7
15.	Janjetina (iznutrice i glava)	15	15
16.	Odojak (iznutrice)	10	10
F. PERAD			
1.	Pileći gril	8	8
2.	Pilići (klasična obrada sitniš), pileća jetra (srca)	18	18
3.	Pura, pileća jetra*	10	10
4.	Domaća pura, guska, kokoš	20	20
5.	Domaća patka	25	25
6.	Patka	15	15

7.	Piletina filirana	40	40
G. DIVLJAČ U SVJEŽEM STANJU			
1.	Fazan u perju	34	34
2.	Fazan bez perja	15	15
3.	Kunići domaći (oguljeni), zec bez kože	10	10
4.	Srneći hrbat (kožice i kosti)	20	20
5.	Srneći but	24	24
6.	Srneća plećka	27	27
7.	Zec u koži	40	40
H. SIREVI			
1.	Livanjski, ementaler	10	10
2.	Paški	11	11
3.	Edamer, trapist	8	8
4.	Trapist i gorgonzola u foliji	6	6
5.	Belpaese	18	18
6.	Domaći kravliji (ocijeđen), gorgonzola	20	20

Dopuštena visina gubitaka (prirodni kalo) **pri procesu odmrzavanja**, može iznositi do⁷⁴:

R. br.	Naziv proizvoda	Stopa % po bruto / kg	
		Fizičke osobe	Pravne osobe
1.	2.	3.	4.
1.	Svinjetina bez kosti, kotlet	3	3
2.	Teletina bez kosti, kotlet, junetina bez kosti, odojak	6	6
3.	Juneća pisanica, janjetina	8	8
4.	Jetra (teleća, juneća, pileća, guščja) i iznutrice (fileki, pluća)	10	10
5.	Mozak (teleći, juneći)	15	15
6.	Perad	7	7
7.	Lignje, muzgavci, hobotnice, sipe i razna slatkovodna riba	9	9
8.	Oslić, file	10	10
9.	Razna morska riba	8	8

Dopuštena visina gubitaka **pri toplinskoj obradi** može iznositi do⁷⁵:

R. br.	Naziv proizvoda	Stopa % po bruto / kg	
		Fizičke osobe	Pravne osobe
1.	2.	3.	4.
A. KOD KUHANJA			
1.	Govedina	34	34
2.	Teletina	35	35
3.	Svinjetina	30	30
4.	Janjetina	33	33
5.	Piletina	25	25
6.	Bunceak	12	12
7.	Teleći mozak blanširani	45	45

74 čl. 7. OdlukaFiz, te čl. 6. OdlukaPrav.

75 čl. 8. OdlukaFiz, te čl. 7. OdlukaPrav.

R. br.	Naziv proizvoda	Stopa % po bruto / kg	
		Fizičke osobe	Pravne osobe
1.	2.	3.	4.
8.	Fileki blanširani	46	46
9.	Mekušci	40	40
B. KOD PRŽENJA			
1.	Govedina	34	34
2.	Teletina	35	35
3.	Svinjetina	36	36
4.	Janjetina	33	33
5.	Piletina	30	30
C. KOD PEČENJA			
1.	Govedina	34	34
2.	Teletina	36	36
3.	Svinjetina	30	30
4.	Janjetina, odojak	35	35
5.	Patka	40	40
6.	Pura	33	33
7.	Piletina	32	32
D. KOD PIRJANJA			
1.	Govedina, janjetina	34	34
2.	Svinjetina	35	35
3.	Teletina	36	36

Manjak se prema odlukama Gospodarske i Obrtničke komore može utvrđivati:

- neposredno nakon nastajanja;
- izvanrednim popisom robe;
- redovitim popisom robe, odnosno na drugi način utvrđen općim aktom poduzetnika - poreznog obveznika.

Manjak utvrđuje komisija ili ovlaštena osoba određena općim aktom poduzetnika - poreznog obveznika, te o tome sastavlja zapisnik.

Prema Odluci hrvatske **obrtičke komore**, dopušteni postoci gubitaka na robi mogu se primijeniti na količinu robe (proizvoda) koja je prodana u obračunskom razdoblju. Količina prodane robe u obračunskom razdoblju može se utvrditi samo uz vođenje analitičkih **evidencija o nabavi i utrošku** hrane, pića i potrošnog materijala.

6.4.2.1. Kalo, rastep, lom i tehnološki manjak iznad dopuštenih količina u ugostiteljstvu

Ugostitelji su krajem svake kalendarske godine **obvezni popisati imovinu i obveze** te tako utvrditi **viškove i manjkove** u poslovanju (inventurne razlike).

Popis imovine i obveza dužni su napraviti i u slučajevima promjene cijena, promjene poreznih stopa, te kod statusnih promjena i otvaranja stečaja ili likvidacije ili prestanka obavljanja djelatnosti⁷⁶.

Manjak koji je nastao uslijed djelovanja **više sile** (elementarne nepogode u vidu potresa, požara, poplave; ratnih razaranja i provalnih krađa) a koji je **utvrđen očie vidnikom** nadležnog tijela za procjenu šteta – je porezno **priznati** manjak⁷⁷.

76 čl. 56. st. 13. i st. 14. Općeg poreznog zakona (Nar. nov. br. 147/08, 18/11, 78/12, 136/12, 73/13 i 26/15), nadalje: OPZ. Popis imovine i obveza provodi popisna komisija koja o provedenom popisu sastavlja zapisnik.

77 Čl. 26. St. 2. PravPDV.

Manjkovi iznad dopuštenih količina (propisanih Odlukom gospodarske i obrtničke komore) su **porezno nepriznati manjkovi**.

Manjak dobara nastao radi protoka roka trajanja, neodgovarajuće kvalitete, te rasteća, kala i loma **iznad** dopuštenih količina (prema Odlukama komora), kao i iznad visine utvrđene očevidnikom nadležnog tijela za procjenu šteta se može priznati ukoliko je **pri utvrđivanju činjeničnog stanja** bio prisutan ovlašten djelatnik Porezne uprave ili ako porezni obveznik raspolaže odgovarajućom dokumentacijom nadležnih tijela ili institucija o količini i vrsti preuzetih dobara koja su dana na zbrinjavanje ili uništenje⁷⁸.

6.4.2.1.1. Manjkovi iznad dopuštenih količina kod pravnih osoba

Za porezno nepriznate manjkove **tereti se odgovorna osoba** koja je dužna **platiti iznos** nepriznatog manjka (koji je izražen u prodajnim cijenama).

Ukoliko se za utvrđeni nepriznati manjak ne tereti odgovorna osoba, tada se taj nepriznati manjak smatra **izuzimanjem dobara u nepoduzetničke svrhe** i **podliježe plaćanju PDV-a**⁷⁹. **Osnovica** za obračun PDV-a na nepriznati manjak⁸⁰ je nabavna cijena tih ili sličnih dobara (cijena nove nabave odnosno neto nabavna cijena uvećana za zavisne troškove nove nabave). Primjerice, nabavna cijena iz kalkulacija proizvoda i usluga u ugostiteljstvu).

Za nastali inventurni manjak iznad porezno dopuštenog iznosa može se postupiti na jedan od slijedećih načina:

- 1) teretiti odgovornu osobu za nastali manjak;
- 2) pripisati manjak radniku koji je ovlašten donijeti odluku o terećenju odgovorne osobe, a to nije učinio i to kao plaću⁸¹,
- 3) nastali manjak oporezivati kao izuzimanje (dohodak od kapitala) članova trgovačkog društva (vlasnika odnosno suvlasnika trgovačkog društva)⁸²;
- 4) ako skupština trgovačkog društva ili nadzorni odbor donese odluku da se za nastali manjak neće teretiti odgovorna osoba⁸³, utvrđeni manjak evidentira se na teret rashoda poduzetnika. Tako nastali rashod nije porezno priznat, odnosno uvećava osnovicu poreza na dobit.

6.4.2.1.2. Manjkovi iznad dopuštenih količina kod fizičkih osoba

Ukoliko se kod ugostitelja obrtnika utvrdi manjak **iznad** količine navedene u Odluci o kalu, rastepu i lomu za ugostiteljstvo koju je donijela Obrtnička komora, taj se manjak smatra **porezno nepriznatim manjkom** koji uvećava dohodak (poreznu osnovicu).

Kod ugostitelja koji su **obveznici poreza na dodanu vrijednost** se porezno nepriznati manjak smatra izuzimanjem i **podliježe plaćanju PDV-a**⁸⁴.

Osnovica za obračun PDV-a na nepriznati manjak⁸⁵ je nabavna cijena tih ili sličnih dobara (cijena nove nabave odnosno neto nabavna cijena uvećana za zavisne troškove nove nabave). Primjerice, nabavna cijena iz kalkulacija proizvoda i usluga u ugostiteljstvu). U tom

se slučaju vrši obračun izuzimanja, obračuna PDV, te se taj obračun evidentira u Knjizi I-RA i, dok se u Knjizi primitaka i izdataka se taj obračun knjži u primitke u naravi.

6.5. Isticanje cijena⁸⁶

Ugostitelj je dužan vidno istaknuti cijene usluga (na hrvatskom i najmanje jednom svjetskom jeziku) koje se nude (na način dostupan gostima) i pridržavati se istaknutih cijena.

ističemo...

Kod pružanja usluga **smještaja** u cjenicima treba istaknuti i iznos boravišne pristojbe te cjenike (jelovnik i/ili karta pića) staviti na raspolaganje gostima u dovoljnom broju primjerala.

Ugostitelj **nema obvezu** prijavljivati cjenike državnom inspektoratu.

6.5.1. Izrada prodajnih cijena

Prodajne cijene koje će biti istaknute u cjenicima ugostiteljskog objekta izračunavaju se pomoću **kalkulacije**.

Kalkulacija je računski postupak za izračunavanje cijene prodaje. Kalkulacija se izrađuje prema utvrđenim normativima za svaki pojedinačni proizvod ili uslugu koji se pruža u ugostiteljskom objektu.

Na usluge pripremanja hrane i obavljanje usluga prehrane u ugostiteljskim objektima te pripremanje i usluživanje bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u tim objektima, kao i na usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima slične namjene, uključujući smještaj za vrijeme odmora, iznajmljivanje prostora u kampovima za odmor ili u mjestima određenima za kampiranje te smještaj u plovnim objektima nautičkog turizma **obračunava se (i plaća) porez na dodanu vrijednost po stopi od 13%**⁸⁷.

Na usluživanje (i pripremanje) alkoholnih pića obračunava se i plaća porez na dodanu vrijednost **po stopi od 25%**⁸⁸

Primjer 2. - Kalkulacija prodajne cijene bezalkoholnog pića (npr. pepsi cole) ugostitelja iz Grada Zagreba⁸⁹:

1. Cijena dobavljača	4,50 kn
2. Trošak nabave (prijevoz i sl. po kom.)	0,20 kn
3. Nabavna cijena	4,70 kn
4. Marža	4,00 kn
5. Prodajna cijena bez poreza (rbr. 3. + rbr. 4.)	8,70 kn
6. Porez na dodanu vrijednost (rbr. 5. x 13%)	1,13 kn
7. Porez na potrošnju (rbr.5. x 2%)	0,17 kn
8. Prodajna cijena s porezima (rbr.5. + rbr. 6. + rbr. 7)	10,00 kn

78 Čl. 26. st. 4. PravPDV.

79 Čl. 26. st. 2. PravPDV.

80 čl. 33. st. 4. Zakona o porezu na dodanu vrijednost (Nar. nov., 73/13, 99/13 - Rješenje USRH i 148/13, 153/13 i **143/14**); ZakPDV, vezano za čl. 7. St. 3. Istog Zakona, te čl. 42. St. 3. PravPDV.

81 čl. 15. st. 4. Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09, 9/09 - Ispravak, 146/09, 123/10, 137/11, 61/12, 79/13, 160/13, 157/14 i **137/15**), nadalje: **PravDOH**

82 čl. 41. st. 1. PravDOH.

83 čl. 6. st. 7. PravDOH.

84 čl. 26. st. 2. PravPDV.

85 čl. 33. st. 4. ZakPDV, čl. 7. St. 3. istog Zakona, te čl. 42. St. 3. PravPDV.

86 čl. 10. st. 1. t. 5. ZakUgost.

87 Čl. 38. St.3. t. a) i t. b) ZakPDV.

88 Čl. 38. St. 1. ZakPDV.

89 Prema Odluci o izmjenama i dopunama Odluke o gradskim porezima i o prirazu poreza na dohodak (Grad Zagreb) koja je objavljena u Narodnim novinama 121/2015 - 1. siječnja 2016. se na području Grada Zagreba smanjuje stopa poreza na potrošnju s dotadašnjih 3 posto na 2 posto.

Primjer 3. - Izrada kalkulacije bezalkoholnog pića, piva ili vina (PDV 13%) na način da se prvo odredi prodajna cijena:

1. Prodajna cijena ugostitelja	10,00 kn
2. Porez na potrošnju (10,00 kn x 1,739130434% ⁹¹)	0,17 kn
3. Porez na dodanu vrijednost (10,00 kn x 11,30434782% ⁹²)	1,13 kn
4. Nabavna cijena I. (rbr.1.-rbr.2.-rbr.3.)	8,70 kn
5. Marža	4,00 kn
6. Nabavna cijena II (rbr.4.-rbr.5.)	4,70 kn
7. Trošak nabave (prijevoz i sl. po kom.)	0,20 kn
8. Cijena dobavljača (rbr.6.-rbr.7.)	4,50 kn

Primjer 4. - Kalkulacija prodajne cijene alkoholnog pića (npr. Votke) ugostitelja iz Grada Zagreba⁹²:

1. Cijena dobavljača (litra)	204,50 kn
2. Trošak nabave (prijevoz i sl. po kom.)	3,00 kn
3. Nabavna cijena	207,50 kn
4. Marža	100,00 kn
5. Prodajna cijena bez poreza (rbr. 3. + rbr. 4.)	307,50 kn
6. Porez na dodanu vrijednost (rbr. 5. x 25%)	76,88 kn
7. Porez na potrošnju (rbr.5. x 2%)	6,15 kn
8. Prodajna cijena s porezima (rbr.5. + rbr. 6. + rbr. 7)	390,53 kn
9. Prodajna cijena za 0,03 l (rbr.8 x 0,03)	11,72 kn
10. Prodajna cijena za 0,05 l (rbr 8. x 0,05)	19,53 kn

Primjer 5. - Izrada kalkulacije alkoholnog pića (PDV 25%) na način da se prvo odredi prodajna cijena:

1. Prodajna cijena ugostitelja	300,00 kn
2. Porez na potrošnju (300,00 kn x 1,574803149% ⁹⁴)	4,72 kn
3. Porez na dodanu vrijednost (300,00 kn x 19,68503937% ⁹⁵)	59,06 kn
4. Nabavna cijena I. (rbr.1.-rbr.2.-rbr.3.)	236,22 kn
5. Marža	70,00 kn
6. Nabavna cijena II (rbr.4.-rbr.5.)	166,22 kn
7. Trošak nabave (prijevoz i sl. po kom.)	3,20 kn
8. Cijena dobavljača (rbr.6.-rbr.7.)	163,02 kn

Kalkulacije čine temelj za izradu ostalih obračuna u ugostiteljstvu. Jedan od njih je i Promet i zaključno stanje tzv. „knjiga šanka“ (vođenje koje nije propisano poreznim i drugim propisima). Navedena evidencija ne sadrži podatak o nabavnoj vrijednosti i ne može se voditi umjesto Evidencija o nabavi i utrošku reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka⁹⁵. Međutim, „knjiga šanka“ pruža podatke o dnevnom stanju (konobari je ažuriraju kod smjena), ažurna je na kraju svakog dana te je ugostitelji i nadalje vode na samom šanku.

90

$$\begin{aligned} \text{Preračunata stopa poreza na potrošnju} &= \frac{\text{stopa} \times 100}{(\text{PDV} + \text{porez na potrošnju}) + 100} \\ &= \frac{2 \times 100}{(13 + 2) + 100} = \frac{200}{115} = 1,739130434 \% \end{aligned}$$

91

$$\begin{aligned} \text{Preračunata stopa PDV-a} &= \frac{\text{stopa (PDV)} \times 100}{(\text{PDV} + \text{porez na potrošnju}) + 100} \\ \text{(kada se računa i porez na potrošnju)} & \\ &= \frac{13 \times 100}{(13 + 2) + 100} = \frac{1300}{115} = 11,30434782 \% \end{aligned}$$

92 Prema Odluci o izmjenama i dopunama Odluke o gradskim porezima i o prirezu poreza na dohodak (Grad Zagreb) koja je objavljena u Narodnim novinama 121/2015 - 1. siječnja 2016. se na području Grada Zagreba smanjuje stopa poreza na potrošnju s dotadašnjih 3 posto na 2 posto.

93

$$\begin{aligned} \text{Preračunata stopa poreza na potrošnju} &= \frac{\text{stopa} \times 100}{(\text{PDV} + \text{porez na potrošnju}) + 100} \\ &= \frac{2 \times 100}{(25 + 2) + 100} = \frac{200}{127} = 1,574803149 \% \end{aligned}$$

94

$$\begin{aligned} \text{Preračunata stopa PDV-a} &= \frac{\text{stopa (PDV)} \times 100}{(\text{PDV} + \text{porez na potrošnju}) + 100} \\ \text{(kada se računa i porez na potrošnju)} & \\ &= \frac{25 \times 100}{(25 + 2) + 100} = \frac{2500}{127} = 19,68503937 \% \end{aligned}$$

95 čl. 25. st. 3. PravDOH, interni dokumenti o uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka moraju sadržavati podatke o količini i vrijednosti utrošenoga reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka te količinu i vrijednost gotovih proizvoda u koje je ugrađen reprodukcijski i potrošni materijal.

Primjer vođenja „knjige šanka“ u ugostiteljskom objektu:

Radnja: <u>Ugostiteljski obrt „Obala“</u>							U Zagrebu, _____			
Radno mjesto: _____							Rad od _____ do _____ sati			
Promet i zaključno stanje										
R. br.	Vrsta robe	Mjera	Ostatak od jučer	Primljeno	Ukupno		Jed. cijena	Iznos	Ostatak od danas	Opaska
1.	Pivo	0,5 l	105	200	305	50	12,00	600,00	255	
2.	Coca cola	0,25 l	60	20	80	15	10,00	150,00	65	
3.	Fanta	0,25 l	45	20	65	10	10,00	100,00	55	
4.	Viski	1 l	1,2	3	4,2	0,7	150,00	105,00	3,5	
Prijenos - Ukupno								905,00		
Poslovođa: _____			Obračunao: _____			Utržak alkoholnih pića:				
Kontrolirao: _____						Utržak bezalkoholnih pića:				
						Utržak hrane:				
						Utržak trafike:				
						Ostala primanja:				
						SVEUKUPNO:				

Evidentiranje za **Rbr. 1. Pivo**, Mjera je 0,5 l (boca od 0,5l), **Ostatak od jučer**: 105 komada; **Primljeno** (nabavljeno tog dana): 200 komada; **Ukupno** (ostatak od jučer + primljeno): 305 (105 + 200); **Utrošeno** (tijekom tog dana): 50 komada; **Jed. cijena** (prodajna cijena po komadu): 12,00 kn; **Iznos** (utrošeno x jed.cijena) 600,00 kn (50 x 12,00); **Ostatak od danas** (ukupno – utrošeno) 255 (305 – 50) i td.

6.5.2. Jelovnik i karta pića

O sadržaju i isticanju jelovnika i karte pića podrobnije je propisano čl. 59. **Pravilnika o razvrstavanju i minimalnim uvjetima ugostiteljskih objekata iz skupina »Restorani«, »Barovi«, »Catering objekti« i »Objekti jednostavnih usluga«** (Nar. nov., br. 82/07, 82/09, 75/12, 69/13 i 150/14).

Ugostiteljski objekti iz skupina »Restorani«, »Barovi« i »Objekti jednostavnih usluga« moraju na svakom stolu imati jelovnik i kartu pića ako se gosti uslužuju za stolom. Iznimno, ugostiteljski objekt vrsta restoran i gostionica može imati dovoljan broj jelovnika i karti pića, sukladan učestalosti narudžbi ili na svakom stolu mora biti jelovnik i karta pića.

Ugostiteljski objekti u kojima se gosti uslužuju za šankom točionika, moraju imati istaknut jelovnik i kartu pića na šanku.

Ugostiteljskim objektima iz skupine »Restorani« i »Barovi« u kojima se gostima nude topla i hladna jela, jelovnici i karte pića moraju biti izloženi na ulazu ugostiteljskog objekta na prikladan način.

U jelovniku se navode jela i slastice, a u karti pića, pića i napici, te njihove cijene s porezom.

ističemo...

Jelovnik i karta pića ispisuju se na **hrvatskom i najmanje jednom svjetskom jeziku.**

Jelovnik i karta pića obvezno se stavljaju na uvid gostu prije preuzimanja narudžbe.

Jela, slastice, pića i napici navedeni u jelovniku i karti pića moraju se uslužiti ako ih gost zahtijeva.

Primjerak normativa jela, pića i napitaka obvezno se stavljaju na uvid gostu na njegov zahtjev.

6.6. Izdavanje računa⁹⁶

Ugostitelj je dužan gostu izdati čitljiv i točan račun za svaku pruženu ugostiteljsku uslugu, bez obzira na to da li je u sustavu poreza na dodanu vrijednost ili ne.

ističemo...

Račun mora sadržavati naznaku vrste, količine i cijene pruženih usluga, odnosno odobrenog popusta, a kod pružanja usluga smještaja u računu **treba navesti i iznos boravišne pristojbe.**

96 čl. 10. st. 1. t. 6. ZakUgost.

U slučaju kada gost koristi ugostiteljske usluge putem turističke agencije ili drugog naručitelja usluge, račun se može izdati turističkoj agenciji ili drugom naručitelju usluge.

6.6.1. Obveza fiskalizacije ugostitelja

Obveznici fiskalizacije su⁹⁷:

- 1) fizičke osobe obveznici poreza na dohodak po osnovi samostalne djelatnosti⁹⁸
- 2) pravne i fizičke osobe koja se smatra obveznikom poreza na dobit⁹⁹,
za sve djelatnosti za koje je, prema odredbama posebnih propisa, obveznik izdavanja računa za isporuku dobra ili obavljene usluge.

Dakle, obveznici fiskalizacije su **svi ugostitelji** (hotelijeri, uključivo i barove, catering i ostalu pripremu hrane i pića), bilo da su registrirani kao obrt ili osnovani kao poduzeće.

6.6.2. Izdavanje gotovinskih računa ugostitelja koji nisu obveznici PDV-a

Računi za gotovinski promet, isječki vrpce ili potvrđnice iz naplatnih uređaja moraju sadržavati najmanje ove podatke¹⁰⁰:

- 1) broj i nadnevak izdavanja,
- 2) ime (naziv), adresu i osobni identifikacijski broj poduzetnika koji je isporučio dobra ili obavio usluge te naznaku mjesta gdje je isporuka dobara ili usluga obavljena (broj prodajnog mjesta, poslovnog prostora, prodavaonice i sl.),
- 3) količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,
- 4) ukupni iznos naknade i poreza razvrstani po poreznoj stopi.

Ugostitelji koji nisu obveznici PDV –a, umjesto iznosa poreza razvrstanih po poreznoj stopi navode da nisu obveznici obračunavanja PDV –a sukladno čl. 90. st.1. Zakona o porezu na dodanu vrijednost (op.a.)

7.6.3. Izdavanje gotovinskih računa kod ugostitelja pravnih i fizičkih osoba koje su obveznici PDV-a

Ugostitelji pravne i fizičke osobe koji su obveznici poreza na dodanu vrijednost i izdaju **gotovinske račune** moraju kod izdavanja **računa** iskazati najmanje slijedeće podatke¹⁰¹:

- 1) broj i nadnevak izdavanja,
- 2) ime (naziv), adresu i osobni identifikacijski broj poduzetnika koji je isporučio dobra ili obavio usluge te naznaku mjesta gdje je isporuka dobara ili usluga obavljena (broj prodajnog mjesta, poslovnog prostora, prodavaonice i sl.),
- 3) količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,
- 4) ukupni iznos naknade i poreza razvrstani po poreznoj stopi.

Račun koji se izdaje u gotovini mora imati i sve elemente propisane Zakonom o fiskalizaciji u prometu gotovinom¹⁰²:

- redni broj računa,
- oznaku poslovnog prostora,
- oznaka blagajne u poslovnom prostoru,
- datum i vrijeme izdavanja računa,

97 Čl. 3. Zakona o fiskalizaciji (Nar. Nov., br. 133/12), nadalje: ZakFisk.

98 iz čl. 18. ZakDOH.

99 Prema čl. 2. ZakDob.

100 Čl. 54.a. Općeg poreznog zakona (Nar. Nov., br. 147/08, 18/11, 78/12, 136/12, 73/13 i 26/15), nadalje: OPZ.

101 Čl. 54.a. OPZ-a

102 čl. 2. t. 3., te čl. 9., čl. 10. i čl. 11. ZakFisk.

- oznaku operatera (osoba koja izdaje račun), oznaku načina plaćanja (novčanice, ček, kartice, transakcijski račun i dr.),
- ZKI, JIR).

Zakonom o porezu na dodanu vrijednost **nije propisana obveza iskazivanja iznosa poreza na potrošnju na računu**. Međutim, kako je podatak o iznosu poreza na potrošnju potrebno osigurati za svako obračunsko razdoblje, u praksi se iznos poreza na potrošnju uglavnom iskazuje na računu.

Detaljnije o izračunu preračunatih stopa PDV-a i poreza na potrošnju možete pročitati pod točkom 13. „Obračun poreza na dodanu vrijednost i poreza na potrošnju“ ovog članka.

6.7. Podnošenje pisanog prigovora u ugostiteljskom objektu

Ugostitelj mora omogućiti gostu podnošenje pisanog prigovora¹⁰³ (budući se Knjiga žalbe više ne koristi) i bez odgađanja pisanim putem potvrditi njegov primitak te omogućiti gostu podnošenje pisanog prigovora putem pošte, telefaksa ili elektroničke pošte.

Ugostitelj treba obvezno **vidljivo istaknuti obavijest o načinu podnošenja pisanog prigovora**¹⁰⁴ u kojoj treba **točno** navesti na koji se način prigovor može podnijeti pismeno u objektu (primjerice, u knjigu prigovora i sl.) ili putem elektroničke pošte (navesti mail), faksom (navesti broj faksa), poštom (navesti adresu), te da će se na prigovor u pisanom obliku odgovoriti u roku od 15 dana od dana zaprimljenog prigovora.

Ugostitelj je **obvezan voditi** i čuvati evidenciju prigovora gostiju godinu dana od dana primitka pisanog prigovora.

Forma obavijesti nije propisana, već je isto prepušteno samim ugostiteljima.

U nastavku dajemo primjer mogućeg izgleda obavijesti:

OBAVIJEST O NAČINU PODNOŠENJA PRIGOVORA

Poštovani gosti,

obavještavamo Vas da (sukladno odredbi čl. 10. Zakona o zaštiti potrošača, Nar. nov., br. 41/14 i 110/15) možete svoje prigovore podnijeti osobno u Knjigu prigovora u našem poslovnom prostoru, uputiti mailom na abcd@abcd.hr ili poštom na adresu: ABCD d.o.o., Ilica bb, Zagreb.

Ukoliko se obavijest o načinu podnošenja prigovora vidljivo ne istakne u poslovnom prostoru ugostiteljskog objekta, ugostitelj može biti **kažnjen novčanom kaznom** od 10.000,00 do 100.000,00 kn (pravne osobe)¹⁰⁵, te odgovorna osoba u pravnoj osobi od 10.000,00 do 15.000,00 kn¹⁰⁶, dok obrtnik (fizička osoba) može biti kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 15.000,00 kn¹⁰⁷.

6.8. Oglašavanje i reklamiranje usluga¹⁰⁸

Kod oglašavanja i reklamiranja usluga i isticanja poruka (u komercijalnom poslovanju), ugostitelj **smije koristiti oznaku propisane vrste i kategorije ugostiteljskog objekta, posebnog standarda, odnosno oznake kvalitete koja je utvrđena rješenjem nadležnog ureda, odnosno Ministarstva**.

Bitno je napomenuti i da se oglasne poruke i materijali ne smiju ostavljati u (ili na) poštanskim sandučićima, ispred (ili na) ulaznih

103 Čl. 10. T. 10. ZakUgost.

104 Vežano za Čl. 10. Zakona o zaštiti potrošača (Nar. Nov., br. 41/14 i 110/15), nadalje: ZakPotroš.

105 Čl. 138, st. 1. t 11. ZakPotroš.

106 Čl. 138, st. 2. ZakPotroš.

107 Čl. 138, st. 3. ZakPotroš.

108 Čl. 11. ZakUgost.

vrata potrošača ako je takva zabrana na njima izričito napisana¹⁰⁹. Za ostavljanje oglasnih poruka i materijala odgovoran je trgovac (ugostitelj) čija se roba i usluge oglašavaju na oglasnim porukama i materijalima, te nepoštivanjem te zabrane može biti **kažnjen novčanom kaznom** od 10.000,00 do 100.000,00 kn (pravne osobe)¹¹⁰, te odgovorna osoba u pravnoj osobi od 10.000,00 do 15.000,00 kn¹¹¹, dok obrtnik (fizička osoba) može biti kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 15.000,00 kn¹¹².

7. Zabrana usluživanja, odnosno dopuštanja konzumiranja alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol¹¹³

U ugostiteljskom objektu je **zabranjeno** usluživanje, odnosno dopuštanje konzumiranja **alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol osobama mlađim od 18 godina**.

U ugostiteljskom objektu u kojem se uslužuju alkoholna pića, druga pića i/ili napitci koji sadržavaju alkohol, na vidljivom mjestu mora biti **istaknuta oznaka o zabrani** njihovog usluživanja, odnosno konzumiranja osobama mlađim od 18 godina.

Ugostitelj ne smije uslužiti gosta, odnosno dopustiti mu konzumiranje alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol ako procijeni da je mlađi od 18 godina, a gost dobrovoljno ne dokaže da je stariji od 18 godina davanjem na uvid neke od osobnih isprava.

Isto tako, predstavničko tijelo (općinsko ili gradsko vijeće te županijska skupština) može zabraniti usluživanje alkoholnih pića u ugostiteljskim objektima u određenom razdoblju tijekom dana.

8. Pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu i na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu

8.1. Ugostiteljske usluge u domaćinstvu

Ugostiteljske usluge u domaćinstvu može pružiti¹¹⁴ fizička osoba – građanin (nadalje: iznajmljivač). Iznajmljivač može biti državljanin Republike Hrvatske te državljani ostalih država članica Europskoga gospodarskog prostora i Švicarske Konfederacije.

Ugostiteljskim uslugama u domaćinstvu smatraju su sljedeće ugostiteljske usluge:

- 1) smještaj u sobi, apartmanu i kući za odmor, kojih je iznajmljivač vlasnik, do najviše deset soba, odnosno 20 kreveta, u koji broj se ne ubrajaju pomoćni kreveti
- 2) smještaj u kampu i/ili kamp-odmorištu, organiziranim na zemljištu kojeg je iznajmljivač vlasnik, s ukupno najviše deset smještajnih jedinica, odnosno za 30 gostiju istodobno, u koje se ne ubrajaju djeca u dobi do 12 godina
- 3) doručka, polupansiona ili punog pansiona gostima kojima iznajmljivač pruža usluge smještaja u sobi, apartmanu i kući za odmor.

Iznajmljivač ne smije, neposredno ili putem drugih osoba koje nisu registrirane za posredovanje u prodaji usluga smještaja, nuditi i prodavati svoje usluge izvan svog objekta, osim na prostorima, pod uvjetima i na način koji svojom odlukom propisuje predstavničko tijelo.

¹⁰⁹ Čl. 17. ZakPotroš.

¹¹⁰ Čl. 138, st. 1. t 26. ZakPotroš.

¹¹¹ Čl. 138, st. 2. ZakPotroš.

¹¹² Čl. 138, st. 3. ZakPotroš.

¹¹³ Čl. 13. ZakUgost.

¹¹⁴ Čl. 30. ZakUgost.

U pružanju ugostiteljskih usluga u domaćinstvu iznajmljivač je **dužan**¹¹⁵:

- 1) vidno istaknuti na ulazu u objekt ili u neposrednoj blizini, na propisani način, natpis s oznakom vrste i kategorije objekta, utvrđene rješenjem nadležnog ureda
- 2) istaknuti u svakom objektu naznaku vrste i kategorije objekta, cijene usluga koje nudi, informaciju da je boravišna pristojba uključena u cijenu te se pridržavati istaknutih cijena
- 3) utvrditi normative namirnica, pića i napitaka za pojedino jelo, piće i napitak, ako takve usluge pruža, i pružiti usluge po utvrđenim normativima, normativ za vrijeme rada imati u objektu te na zahtjev normativ predočiti gostu
- 4) izdati gostu čitljiv i točan račun s naznačenom vrstom, količinom i cijenom, odnosno odobrenim popustom, pruženih usluga za svaku pruženu uslugu, osim u slučaju ako račun za usluge pružene gostu izdaje turistička agencija
- 5) voditi popis gostiju na propisani način, osim u slučaju ako popis gostiju za iznajmljivača vodi turistička agencija
- 6) omogućiti gostu podnošenje pisanog prigovora u objektu i bez odgađanja pisanim putem potvrditi njegov primitak te omogućiti gostu podnošenje pisanog prigovora putem pošte, telefaksa ili elektroničke pošte, u objektu vidljivo istaknuti obavijest o načinu podnošenja pisanog prigovora, u pisanom obliku odgovoriti na prigovor u roku od 15 dana od dana zaprimljenog prigovora te voditi i čuvati evidenciju prigovora gostiju godinu dana od dana primitka pisanog prigovora
- 7) ako pruža usluge pansiona ili polupansiona, ispunjavati uvjete propisane posebnim propisima o hrani, osim postupka upisa u upisnik registriranih objekata u poslovanju s hranom
- 8) pružati ugostiteljske usluge koje su utvrđene rješenjem nadležnog ureda.

Kod **oglašavanja i reklamiranja usluga i isticanja poruka** u promidžbenim materijalima, iznajmljivač smije koristiti samo oznaku propisane vrste i kategoriju objekta koja je utvrđena rješenjem nadležnog ureda.

Iznajmljivaču je **zabranjeno usluživanje**, odnosno dopuštanje **konzumiranja alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol u objektu osobama mlađim od 18 godina**, uz obvezu **na vidljivom mjestu** u objektu o **istaknuti oznaku zabrani** njihovog usluživanja, odnosno konzumiranja osobama mlađim od 18 godina.

8.1.1. Boravak osoba u stanovima, apartmanima i kućama za odmor koji se smatra pružanjem ugostiteljskih usluga u domaćinstvu¹¹⁶

Pružanjem ugostiteljskih usluga u domaćinstvu smatra se i boravak više od 15 osoba koje nisu članovi uže obitelji (sukladno posebnom propisu kojim se propisuje obveza plaćanja boravišne pristojbe), u stanovima, apartmanima i kućama za odmor, u turističkim mjestima od 15. lipnja do 15. rujna.

8.1.2. Rješenje o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu

Za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu iznajmljivač je dužan ishoditi rješenje nadležnog ureda o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu¹¹⁷.

Rješenje o odobrenju izdat će se **na zahtjev** iznajmljivača **uz sljedeće uvjete**:

¹¹⁵ Čl. 32. ZakUgost.

¹¹⁶ Čl. 33. ZakUgost.

¹¹⁷ Čl. 34. ZakUgost.

- 1) da je vlasnik objekta (soba, apartman ili kuća za odmor i slično) ili vlasnik zemljišta za kamp,
- 2) da objekt u kojem će se pružati usluge ispunjava minimalne uvjete i uvjete za kategoriju sukladno Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti,
- 3) da građevina – objekt u kojem će se pružati ugostiteljske usluge u domaćinstvu ispunjava uvjete sukladno posebnim propisima kojima se uređuje gradnja, bez kojih, prema tom propisu, nadležni ured ne može izdati rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti.

Iznimno, iznajmljivač može pružati usluge i u objektu (soba, apartman ili kuća za odmor i slično) ili zemljištu za kamp koji su u vlasništvu njegovog bračnog ili izvanbračnog druga, životnog partnera sukladno posebnom propisu koji regulira životno partnerstvo osoba istog spola, srodnika u ravnoj liniji ili člana obitelji, uz njihovu pisanu suglasnost za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu.

Iznimno, ako je u roku podnesen zahtjev za pokretanje postupka ozakonjenja nezakonito izgrađene građevine nadležnom upravnom tijelu za izdavanje rješenja o izvedenom stanju, sukladno posebnom propisu kojim je uređeno postupanje s nezakonito izgrađenim zgradama, izdat će se privremeno rješenje o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu, do izvršnosti rješenja kojim će se odlučiti o zahtjevu iznajmljivača za izdavanje rješenja o odobrenju, a najdulje do 31. prosinca 2016., ako objekt ispunjava minimalne uvjete i uvjete za kategoriju sukladno Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti.

Iznajmljivaču će se iznimno izdati privremeno rješenje o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu ako zahtjevu priloži izvršnu građevinsku dozvolu ili izvršno rješenje o izvedenom stanju građevine i ispunjava ispunjava minimalne uvjete i uvjete za kategoriju sukladno Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti, a najdulje do 31. prosinca 2016.

Rješenje se može izdati jednom i/ili obama bračnim ili izvanbračnim drugovima ili životnim partnerima, i/ili jednom ili više članova obitelji, s tim da ukupni smještajni kapacitet utvrđen u izdanom rješenju ne prelazi maksimum smještajnog kapaciteta¹¹⁸ ako žive u zajedničkom domaćinstvu¹¹⁹.

8.1.3. Nastavak pružanja ugostiteljskih usluga u domaćinstvu¹²⁰

Iznimno, bračni ili izvanbračni drug, životni partner, srodnik u ravnoj liniji, član obitelji te nasljednik iznajmljivača utvrđen u rješenju o nasljeđivanju, odnosno osoba koja je od iznajmljivača darovanjem ili na temelju ugovora o dosmrtnom održavanju stekla pravo vlasništva nad nekretninom, u slučaju opravdane nemogućnosti iznajmljivača da nastavi s pružanjem usluge (bolest, starost, poslovna nesposobnost i slično), može nastaviti pružati ugostiteljske usluge u domaćinstvu kao iznajmljivač, sukladno rješenju o odobrenju izdanom ranijem iznajmljivaču, ako isходи rješenje o odobrenju koje će na njegov zahtjev izdati nadležni ured pod uvjetom da može biti iznajmljivačem. U slučaju ugovora o doživotnom održavanju potrebna je suglasnost prethodnog iznajmljivača.

Uz zahtjev se prilaže izjava da nije došlo do bitnih promjena vezanih za objekt koji bi utjecali na prestanak ispunjavanja propisanih uvjeta uređenja i opreme za vrstu i kategoriju objekta u kojem se pružaju usluge.

U slučaju da više nasljednika i/ili daroprimatelja, koji nisu suvlasnici nekretnine u kojoj se usluge pružaju, zatraže izdavanje rješenja o

odobrenju isto će im se izdati za njima pripadajući smještajni kapacitet, a u slučaju da ima više nasljednika, daroprimatelja i/ili davatelja održavanja koji su suvlasnici takve nekretnine rješenje će se izdati onom koji isходи suglasnosti svih ostalih suvlasnika.

Rješenje se može izdati jednom i/ili obama bračnim ili izvanbračnim drugovima ili životnim partnerima, i/ili jednom ili više članova obitelji, s tim da ukupni smještajni kapacitet utvrđen u izdanom rješenju ne prelazi maksimum smještajnog kapaciteta¹²¹ ako žive u zajedničkom domaćinstvu¹²².

8.1.4. Prestanak važenja rješenja o odobrenju obavljanja ugostiteljske djelatnosti u domaćinstvu

Rješenje o odobrenju ukinut će se rješenjem¹²³:

- 1) u slučaju smrti iznajmljivača, osim ako nasljednik iznajmljivača ne nastavi obavljati pružanje ugostiteljskih usluga¹²⁴
- 2) u slučaju odjave pružanja ugostiteljskih usluga danom navedenim u odjavi ili danom podnošenja odjave nadležnom uredu, ako je iznajmljivač u odjavi utvrdio datum unatrag
- 3) ako se utvrdi prestanak ispunjavanja uvjeta za pružanje ugostiteljskih usluga¹²⁵.

8.2. Ugostiteljske usluge na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo jest poljoprivredno gospodarstvo upisano u Upisnik poljoprivrednika kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo sukladno posebnim propisima i koje pruža ugostiteljske usluge sukladno odredbama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti¹²⁶.

Na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu¹²⁷ mogu se pružati sljedeće ugostiteljske usluge:

- 1) pripremanje i usluživanje jela, pića i napitaka iz pretežito vlastite proizvodnje za najviše 80 gostiju (izletnika) istodobno,
- 2) usluživanje (kušanje) mošta, vina, voćnih vina, drugih proizvoda od vina i voćnih vina, jakih alkoholnih i alkoholnih pića te domaćih narezaka iz vlastite proizvodnje u uređenom dijelu stambenog ili gospodarskog objekta, u zatvorenom, natkrivenom ili na otvorenom prostoru za najviše 80 gostiju (izletnika) istodobno,
- 3) smještaja u sobi, apartmanu, ruralnoj kući za odmor do najviše deset soba, odnosno za 20 gostiju istodobno, u koji broj se ne ubrajaju pomoćni kreveti i/ili usluge smještaja u kampu i/ili kamp-odmorištu s ukupno najviše 20 smještajnih jedinica, odnosno za 60 gostiju istodobno, u koji se broj ne ubrajaju djeca do 12 godina starosti. Gostima mora biti omogućeno korištenje usluge pripremanja i usluživanja jela, pića i napitaka (doručak ili polupansion ili puni pension) iz pretežito vlastite proizvodnje. Usluge se mogu istodobno pružati u sobama, apartmanima i ruralnim kućama za odmor i kampovima do ukupno predviđenog broja gostiju (80 gostiju).

Iznimno, usluge pripremanja i usluživanja jela i pića te . usluživanje (kušanje) mošta, vina, voćnih vina, drugih proizvoda od vina i voćnih

121 Čl. 30. St. 3. t. 1. i 2. ZakUgost.

122 Čl. 36. ZakUgost.

123 Čl. 38. ZakUgost.

124 Čl. 35. St. 1. ZakUgost.

125 Čl. 34. St. 2. ZakUgost.

126 Čl. 39. ZakUgost.

127 Na pružanje usluga na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu na odgovarajući način primjenjuju se odredbe čl. 30. st. 4., čl. 32. st. 1. do 3., čl. 33., čl. 34. st. 4., 5., 8. i 9., čl. 35. St. 1. i 3. i čl. 36. do 38. ZakUgost.

118 Čl. 30. St. 3. t. 1. i 2. ZakUgost.

119 Čl. 36. ZakUgost.

120 Čl. 35. ZakUgost.

vina, jakih alkoholnih i alkoholnih pića te domaćih narezaka iz vlastite proizvodnje mogu se pružati i za više od 80 osoba (izletnika) radi organiziranja prigodnih tradicijskih proslava i manifestacija najviše pet puta tijekom kalendarske godine, uz obvezu prijave mjesno nadležnoj službi turističke inspekcije Ministarstva najkasnije tri dana prije započinjanja pružanja navedenih usluga.

Jela, pića i napici koji se uslužuju na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu moraju biti uobičajeni za kraj u kojem je obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo.

Pri pružanju pripremanja i usluživanja hrane i pića moraju biti ispunjeni uvjeti propisani posebnim propisima o hrani.

Na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu mogu se pružati usluge u turizmu sukladno propisima kojima je uređeno pružanje tih usluga.

Za pružanje ugostiteljskih usluga na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu objekti u kojima se pružaju ugostiteljske usluge (pripremanja i usluživanja jela, pića i napitaka iz pretežito vlastite proizvodnje, usluživanje (kušanje) mošta, vina, voćnih vina, drugih proizvoda od vina i voćnih vina, jakih alkoholnih i alkoholnih pića te domaćih narezaka iz vlastite proizvodnje u uređenom dijelu stambenog ili gospodarskog objekta, u zatvorenom, natkrivenom ili na otvorenom prostoru, te smještaja u sobi, apartmanu, ruralnoj kući za odmor do najviše deset soba, odnosno za 20 gostiju istodobno, u koji broj se ne ubrajaju pomoćni kreveti i/ili usluge smještaja u kamp-u i/ili kamp-odmorištu s ukupno najviše 20 smještajnih jedinica, odnosno za 60 gostiju istodobno, u koji se broj ne ubrajaju djeca do 12 godina starosti. Gostima mora biti omogućeno korištenje usluge pripremanja i usluživanja jela, pića i napitaka (doručak ili polupansion ili puni pansion) iz pretežito vlastite proizvodnje. Usluge se mogu istodobno pružati u sobama, apartmanima i ruralnim kućama za odmor i kampovima) moraju ispunjavati minimalne uvjete za vrstu i uvjete za kategoriju.

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo može koristiti i komercijalni naziv kao npr. turističko seljačko domaćinstvo, turističko seljačko gospodarstvo, agroturizam i slično.

8.2.1. Rješenje o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu¹²⁸

Za pružanje ugostiteljskih usluga nositelj ili član obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva dužan je ishoditi rješenje nadležnog ureda o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu.

Rješenje će se izdati na zahtjev nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednoga gospodarstva uz ispunjenje sljedećih uvjeta:

- 1) da je obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo upisano u Upišnik poljoprivrednika,
- 2) da ima pravo korištenja objekta i/ili zemljišta u kojem, odnosno na kojem će se pružati ugostiteljske usluge¹²⁹,
- 3) da objekt u kojem će se pružati ugostiteljske usluge ispunjava minimalne uvjete i uvjete za kategoriju sukladno pravilniku¹³⁰,
- 4) da građevina – objekt u kojem će se pružati ugostiteljske usluge ispunjava uvjete sukladno posebnom propisu koji uređuje gradnju, bez kojih, prema tom propisu, nadležni ured ne može izdati rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti.

¹²⁸ Čl. 40. ZakUgost.

¹²⁹ iz čl. 39. st 2. ZakUgost.

¹³⁰ iz čl. 39. St. 8. ZakUgost.

8.2.2. Radno vrijeme obiteljskog poljoprivrednoga gospodarstva¹³¹

Radno vrijeme objekata na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu unutar kojeg se mogu pružati ugostiteljske usluge odlukom propisuje predstavničko tijelo.

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo dužno je na ulazu u objekt u kojem pruža ugostiteljske usluge vidno istaknuti obavijest o radnom vremenu¹³² i pridržavati se istaknutog radnog vremena.

Iznimno, obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo **može na ulazu** u objekt istaknuti obavijest da posluje i uz prethodni dogovor, odnosno samo uz prethodni dogovor i/ili na poziv, u kojem slučaju istaknuta obavijest mora sadržavati i podatke o kontaktu.

9. Poslovne knjige i evidencije ugostitelja

9.1. Poslovne knjige i evidencije ugostitelja prema Zakonu o porezu na dohodak

Ugostiteljska djelatnost može se obavljati u vidu obrta koji se oporuzuje prema odredbama Zakona o porezu na dohodak¹³³. Prema navedenom Zakonu, obrt se smatra samostalnom djelatnošću¹³⁴.

Obrtnici koji obavljaju samostalnu djelatnost dužni su se upisati u registar poreznih obveznika poreza na dohodak¹³⁵ i utvrđivati dohodak na temelju podataka iz poslovnih knjiga i evidencija¹³⁶.

Kod obavljanja samostalnih **djelatnosti** propisane su sljedeće temeljne poslovne knjige¹³⁷:

- knjiga primitaka i izdataka (obrazac KPI),
- knjiga prometa (obrazac KPR),
- popis dugotrajne imovine (obrazac DI),
- evidencija o tražbinama i obvezama (obrazac TO).

Ukoliko su fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost ujedno i obveznici poreza na dodanu vrijednost, tada su obvezni voditi i sljedeće evidencije¹³⁸:

- knjige primljenih računa (knjige U-RA) i
- knjige izdanih računa (knjige I-RA).

9.1.1. U kojim se slučajevima NE mora voditi knjiga prometa?

Knjiga prometa je evidencija u koju se na kraju radnog dana, a najkasnije prije početka idućega radnog dana, upisuju primici naplaćeni u gotovu novcu i čekovima¹³⁹.

Obveznici poreza na dohodak koji evidencije o dnevnom gotovinskom prometu vode u **knjizi I-RA** (prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost), na način da podatke o dnevnom gotovinskom prometu u navedenoj knjizi I-RA iskazuju na kraju radnog dana ili najkasnije prije početka idućeg radnog dana, uz uvjet da se te knjiga

¹³¹ Članak 41. ZakUgost.

¹³² Koje propisuje predstavničko tijelo odlukom iz čl. 41. St. 1. ZakUgost.

¹³³ Zakon o porezu na dohodak objavljen je u Nar. nov. br. 177/04, 73/08, 80/10, 109/11 - OUSRH, 114/11, 22/12, 144/12, 43/13 - Rješenje USRH, 120/13 - Odluka i Rješenje USRH, 125/13, 148/13, 12/14 - RUSRH, 83/14 - OUSRH, 143/14 i 136/15.

¹³⁴ čl. 17. ZakDOH.

¹³⁵ Upis u registar poreznih obveznika obavlja se predajom obrasca RPO (Prijava u registar poreznih obveznika) nadležnoj ispostavi Porezne uprave, sukladno odredbi čl. 23. st. 1. ZakDOH.

¹³⁶ čl. 23. ZakDOH.

¹³⁷ čl. 34. do čl. 37. PravDOH.

¹³⁸ čl. 163. St. 3., te čl. 164 i čl. 165. PravPDV.

¹³⁹ čl. 36. St. 1. PravDOH.

I-RA vodi na mjestu na kojem se ostvaruju primici u gotovini – nisu obvezni voditi knjigu prometa¹⁴⁰.

Isto tako, obveznici poreza na dohodak, neovisno o tome jesu li ili ne u sustavu poreza na dodanu vrijednost, koji podatke o dnevnom gotovinskom prometu iskazuju svakodnevno (na kraju radnog dana ili najkasnije prije početka idućeg radnog dana) **u knjizi primitaka i izdataka**, uz uvjet da tu evidenciju vode na mjestu na kojem se ostvaruju primici u gotovini – nisu obvezni voditi knjigu prometa.

9.1.2. Da li se u evidenciju tražbina i obveza (obrazac TO) upisuju računu naplaćeni gotovinom?¹⁴¹

U Evidenciju o tražbinama i obvezama upisuju se izdani i primljeni računi. Računi plaćeni ili naplaćeni gotovinom se **ne upisuju** u obrazac TO.

Evidencija o tražbinama i obvezama sadržava podatke o rednom broju, nazivu kupca odnosno dobavljača, broju i nadnevku izlaznog odnosno ulaznog računa i zaračunatom iznosu, nadnevku plaćanja/naplate te plaćenom odnosno naplaćenom iznosu.

9.1.2.1. U kojem se slučaju ne mora voditi evidencija o tražbinama i obvezama?

Fizičke osobe koje dohodak utvrđuju na temelju poslovnih knjiga a koje su u sustavu poreza na dodanu vrijednost, nisu obvezne voditi evidenciju tražbina i obveza (obrazac TO) ukoliko **u knjigama primljenih i izdanih računa** (knjige U-RA i I-RA) kronološki vode (redom kako su primljeni odnosno izdani računi) **sve** primljene i izdane račune a *ne samo one* koji su naplaćeni / plaćeni.

Ukoliko knjige primljenih i izdanih računa (knjige U-RA i I-RA) vode samo prema plaćenim odnosno naplaćenim računima, **obvezni** su voditi evidenciju tražbina i obveza¹⁴².

9.1.3. Evidencija o nabavi i utrošku reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka

Ugostitelji koji prodaju hranu, alkoholna i bezalkoholna pića i napitke obvezni su voditi **posebnu evidenciju**¹⁴³ u kojoj će osigurati podatke o nabavi reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka (naziv dobavljača, broj i datum fakture) i podatke o uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka (broj internog dokumenta – specifikacije, radnog naloga i sl.).

Spomenute evidencije trebaju sadržavati podatke o: - datumu nastanka poslovne promjene, - nabavi: – imenu / nazivu dobavljača, - količini i vrijednosti nabavljene hrane, pića, napitaka te potrošnog i reprodukcijskog materijala, odnosno - količini i vrijednosti proizvedenih gotovih proizvoda u koje je ugrađen reprodukcijski i potrošni materijal, - uporabi: – broju internog dokumenta – radnog naloga, specifikacije i sl., - količini i vrijednosti utrošene hrane, pića, napitaka te potrošnog i reprodukcijskog materijala, odnosno - količini i vrijednosti prodanih gotovih proizvoda u koje je ugrađen reprodukcijski i potrošni materijal.

U **Tabeli 2.** prikazujemo mogući sadržaj¹⁴⁴ evidencije o nabavi i uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka:

140 čl. 36. st 2. PravDOH.

141 čl. 37. PravDOH.

142 čl. 37. st. 3. PravDOH.

143 čl. 25. st. 3. i st. 4. PravDOH.

144 Mogući sadržaj evidencije o nabavi i uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala, pića i napitaka objavilo je Ministarstvo financija – Porezna uprava u mišljenju Klasa: 410-18/05-01/141, Ur. broj: 513-07-21-01/06-2 od 08. ožujka 2006. godine. Navedeno mišljenje smo u cijelosti objavili u RiPup-u br. 5/2006, str. 12. i 13.

Tabela 2

NABAVA							UPOTREBA	STANJE
R.br	Datum	Opis	Mj.jed.	količina	cijena	svota	količina	količina
1	2	3	4	5	6	7 (5.x.6.)	8	9
.								

Evidencija se vodi **posebno za svaku vrstu** hrane, pića, napitaka te potrošnog i reprodukcijskog materijala. Za potrošni i reprodukcijski materijal koji se ne ugrađuje u finalni proizvod (kao npr. sredstva za čišćenje, održavanje i sl.) – ne treba voditi posebne evidencije.

Sve promjene u nabavi i uporabi hrane, pića, napitaka te potrošnog i reprodukcijskog materijala treba u evidencijama proknjižiti najkasnije do 15. u mjesecu za prethodni mjesec.

9.2. Poslovne knjige i evidencije ugostitelja prema Zakonu o porezu na dobit

Ugostiteljska poduzeća (trgovačka društva) i ugostitelji fizičke osobe (obrtnici) koji su po vlastitom izboru¹⁴⁵ ili po sili zakona¹⁴⁶ postali obveznici poreza na dobit dužni su voditi poslovne knjige po načelima dvojnog knjigovodstva¹⁴⁷.

Poslovne knjige čine: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige¹⁴⁸.

Dnevnik je poslovna knjiga u koju se knjigovodstvene promjene nastale u određenom izvještajnom razdoblju unose kronološki. Dnevnik se može uspostaviti kao jedinstvena poslovna knjiga ili više poslovnih knjiga koje su namijenjene za evidenciju promjena na pojedinim skupinama bilančnih zapisa ili za izvanbilančne zapis¹⁴⁹.

Glavna knjiga je sustavna evidencija svih knjigovodstvenih promjena nastalih na financijskom položaju i uspješnosti poslovanja u određenom izvještajnom razdoblju u kojoj se ti događaji grupiraju prema njihovoj vrsti, a na temelju kontnog plana. Glavnu knjigu čine dva međusobno odvojena dijela, i to:

- bilančni zapisi i
- izvanbilančni zapisi¹⁵⁰.

Pomoćne knjige se u pravilu ustrojavaju zasebno. Pomoćne knjige koje se odnose na imovinu materijalnog oblika iskazuju se u naturalnim i vrijednosnim iznosima¹⁵¹.

Ukoliko su fizičke osobe koje obavljaju samostalnu djelatnost ujedno i obveznici poreza na dodanu vrijednost, tada su obvezni voditi i slijedeće evidencije¹⁵²:

- knjige primljenih računa (**knjige U-RA**) i
- knjige izdanih računa (**knjige I-RA**).

10. Plaćanje dobara i usluga gotovinom

Ukoliko poduzetnik na računu u banci ima evidentirane neizvršene obveze za plaćanje – ne može drugim poduzetnicima plaćati gotovim novcem¹⁵³.

145 čl. 2. st. 3. ZakDob.

146 čl. 2. st. 4. ZakDob.

147 čl. 12. St. 1. Zakona o računovodstvu (Nar. nov., br. 78/15 i 134/15), nadalje: ZakRač.

148 čl. 12. St. 2. ZakRač.

149 čl. 12. st. 3. ZakRač.

150 čl. 12. st. 6. ZakRač.

151 čl. 12. st. 11. ZakRač.

152 čl. 163. St. 3., te čl. 164 i čl. 165. PravPDV.

153 čl. 15. Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (Nar. nov., br. 91/10 i 112/12).

Dakle, ukoliko poduzetnik ima „blokiran“ žiro – račun dužan je gotovinski utržak uplaćivati na žiro – račun tj. iz gotovinskog utrška ne može plaćati dospjele račune i druge obveze.

Nadalje, iz članka 61. Zakona o porezu na dohodak i članka 90. Pravilnika o porezu na dohodak proizlazi da se **fizičkoj osobi (obrtniku)** koji je obveznik poreza na dohodak, **ne mogu vršiti plaćanja u gotovini već isključivo na njegov žiro – račun.**

O navedenom je Ministarstvo financija – Porezna uprava dala mišljenje Klasa:

410-01/02-01/822; Ur. broj: 513-07/03-2 od 22. srpnja 2003. godine, prema kojem: „Pravne osobe, a i fizičke osobe koje obavljaju samostalnu poduzetničku djelatnost ili djelatnost koja se oporezuje kao samostalna poduzetnička djelatnost prema članku 15. stavku 1., 2. i 3. Zakona o porezu na dohodak, ne mogu izvršiti plaćanja u gotovu novcu drugim fizičkim osobama koje obavljaju samostalnu poduzetničku djelatnost ili djelatnost koja se oporezuje kao samostalna djelatnost iz članka 15. stavak 1., 2. i 3. istog Zakona, već isključivo putem računa (žiro) otvorenog kod organizacije ovlaštene za poslove platnog prometa...“.

11. Nabava proizvoda i dobara od građana koji nemaju registriranu djelatnost

Građani koji su upisani u Upisnik poljoprivrednika (kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo)¹⁵⁴ mogu prodavati **vlastite** poljoprivredne proizvode (primjerice krumpir, rajčice, salatu, jaja, grožđe) ugostiteljima¹⁵⁵. Ukoliko takvi građani **nisu obveznici poreza na dohodak niti poreza na dodanu vrijednost**, ugostitelj može poljoprivredne proizvode od tih građana otkupiti i platiti u gotovini.

Kako bi izdatak u gotovini za kupljene poljoprivredne proizvode od građana mogao proknjižiti kao izdatak u gotovini, **ugostitelj** (kupac/otkupljivač) **sastavlja otkupni blok**¹⁵⁶.

Na otkupnom bloku mora navesti podatke o poljoprivrednom proizvođaču, podatke s rješenja u opisu u Upisnik seljačkih gospodarstava ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, te izjavu da poljoprivredni proizvođač nije obveznik poreza na dohodak (iz čl. 18. St. 3. Zakona o porezu na dohodak).

Primjer otkupnog bloka:

Prodavatelj: Poljoprivredni proizvođač Josip Anić, Dugo selo, Selska bb, OIB: 34567789009 Rješenje o upisu u upisnik seljačkih gospodarstava broj 532 od 12.3.2012. godine				
				Kupac: Ugostiteljski objekt Fast food „Sunce“ vl. Vinko Jurić Zagreb, Savska bb OIB: 45678901234
Zagreb, 12.05.2016.				
Otkupni blok br. 25/16				
Vrsta poljoprivrednih proizvoda	Mjer. jed.	Količina	Cijena	Ukupno
Rajčice	kg	40	5,00	200,00
Krumpir	kg	200	3,00	600,00
UKUPNO				800,00
Potpis kupca: _____				
Izjavljujem da nisam porezni obveznik prema čl. 18. st. 3. Zakona o porezu na dohodak.				
Potpis poljoprivrednog proizvođača – prodavatelja: _____				

Na otkupni blok ne može se otkupiti vino od građana vlasnika vinograda, budući iz mišljenja Ministarstva financija – Porezne uprave Klasa: 410-01/98-01/256; Ur. broj: 513-07/98-2 od 26. lipnja 1998. godine proizlazi da se proizvodnja vina (prerada proizvedenog grožđa u vino) ne može smatrati djelatnošću poljoprivrede i šumarstva nego obrtničkom djelatnošću. Shodno tome porezni obveznik koji se bavi proizvodnjom vina obavezan je utvrđivati dohodak kao razliku između ostvarenih primitaka i nastalih izdataka (na temelju podataka iz poslovnih knjiga). Proizvođač vina je za svaku isporuku vina obavezan ugostitelju izdati račun (sa PDV-om ili bez PDV-a ovisno o tome da li je proizvođač vina u sustavu PDV-a ili ne). Ugostitelj je dužan proizvođaču vina primljeni račun platiti na njegov žiro račun.

Isto tako, napominjemo da ugostitelji u ugostiteljskom objektu mogu prodavati vino nabavljeno u originalno zatvorenim bocama i posudama, te u staklenim bocama ili posudama od drugog materijala do 60 litara volumena (otvorena roba) tj. tzv. „rinfuzi“, pri čemu je ugostitelj odgovoran za kakvoću prodanog vina¹⁵⁷.

¹⁵⁴ čl. 121. St. 1. T. 4. Zakona o poljoprivredi (Nar. Nov., br. 30/15), nadalje: ZakPolj.

¹⁵⁵ O prodanim vlastitim poljoprivrednim proizvodima građani su dužni voditi evidenciju.

¹⁵⁶ Čl. 3. St. 4. Pravilnika o prodaji vlastitih poljoprivrednih proizvoda proizvedenih na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (Nar. Nov., br. 76/14). Pravilnik je na snazi (čl. 176. ZakPolj), do donošenja novih propisa (iz čl. 174. ZakPolj).

¹⁵⁷ čl. 44. Zakona o vinu, objavljenog u Nar. nov., br. 96/03, 22/11 - Zakon o izmjenama i dopunama zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda, 55/11, 80/13 i 14/14

12. Obračun poreza na dodanu vrijednost i poreza na potrošnju

Ugostitelji koji su obveznici poreza na dodanu vrijednost, plaćaju **porez na dodanu vrijednost** na promet ostvaren obavljanjem ugostiteljske djelatnosti.

Osnovica za plaćanje poreza na dodanu vrijednost u ugostiteljstvu je naknada¹⁵⁸ (prodajna cijena) za isporučena dobra ili obavljene usluge što u ugostiteljstvu čini vrijednost prodane hrane, pića, napitaka, trgovačke robe, ostataka i sl.

Ugostitelji **obrtnici** (fizičke osobe) koji su obveznici poreza na **dohodak** obračunavaju porez na dodanu vrijednost prema **naplaćenim naknadama**¹⁵⁹ (primicima od obavljanja djelatnosti). Obveza plaćanja poreza na dodanu vrijednost nastaje do posljednjeg dana u mjesecu koji slijedi po završetku obračunskog razdoblja (mjesečnog ili tromjesečnog¹⁶⁰) u kojemu je naknada primljena ili naplaćena¹⁶¹.

Ugostitelji trgovačka društva, kao i ugostitelji obrtnici koji su (temeljem vlastitog zahtjeva ili po sili zakona) postali obveznici poreza na **dobit** obračunavaju porez na dodanu vrijednost prema obavljenim uslugama ili ispučenim dobrima (izdanim računima)¹⁶², a porezna obveza za obavljene usluge nastaje do posljednjeg dana u mjesecu koji slijedi po završetku obračunskog razdoblja (mjesečnog ili tromjesečnog¹⁶³) u kojem su usluge obavljene¹⁶⁴.

Zakonom i Pravilnikom o porezu na dodanu vrijednost propisane su stope kojima se oporezuje obavljanje usluga u ugostiteljstvu od:

- 25%¹⁶⁵ na isporuke dobara i usluga, te
- snižena stopa od 13%¹⁶⁶ na :
 - a) usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima slične namjene, uključujući smještaj za vrijeme odmora, iznajmljivanje prostora u kampovima za odmor ili u mjestima određenima za kampiranje te smještaj u plovnim objektima nautičkog turizma,
 - b) usluge pripremanja hrane i obavljanje usluga prehrane u ugostiteljskim objektima te pripremanje i usluživanje bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u tim objektima.

Bitno je naglasiti da treba dobro razlikovati slučajeve u kojima će se kod pružanja ugostiteljskih usluga primijeniti stopa PDV-a od 25% od onih u kojima će se primijeniti snižena stopa od 13%.

Vežano za tu problematiku, Porezna uprava dala je dva mišljenja u kojima navode da se:

„...snižena stopa (13% - op.a.¹⁶⁸) primjenjuje se od 1. siječnja 2013. godine na usluge pripremanja hrane i obavljanje usluga prehrane u ugostiteljskim objektima te pripremanje i usluživanje bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u restoranima, barovima, catering objektima i objektima jednostavnih usluga, neovisno o tome da li se u navedenim objektima isporučuje samo piće, ili se isporučuje i hrana i piće.

Nadalje u vezi primjene snižene stope 13% u slučaju konzumacije hrane i bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u ugostiteljskim objektima i izvan njih napominjemo da se isporuka pripremljene ili nepripremljene hrane i/ili pića, ali bez ikakvih dodatnih usluga ne smatra uslugom pripremanja hrane i obavljanja usluga prehrane u ugostiteljskim objektima kao ni pripremanjem i usluživanjem bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u tim objektima.

Stoga snižena stopa 13% primjenjuje se u slučaju kada se hrana i bezalkoholna pića i napitci, vino i pivo konzumiraju u ugostiteljskim objektima sukladno posebnim propisima.

Međutim ako se hrana i bezalkoholna pića i napitci, vino i pivo ne konzumiraju u ugostiteljskim objektima tada ne postoji dodatna usluga (posluživanje, pribor za jelo, pospremanje i slično) stoga se u tom slučaju ne radi o ugostiteljskoj usluzi odnosno o usluzi pripremanja hrane i obavljanju usluga prehrane u ugostiteljskim objektima niti o pripremanju i usluživanju bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u tim objektima već o isporuci hrane i pića koja podliježe oporezivanju porezom na dodanu vrijednost po stopi 25%.

U vezi ugostiteljske djelatnosti koju obavljaju objekti jednostavnih usluga napominjemo da se snižena stopa 13% može primjenjivati samo u slučaju ako uz isporuku pripremljene ili nepripremljene hrane i/ili pića postoje i neke dodatne usluge kao što je primjerice, posluživanje, postojanje pribora za jelo, pospremanje. U slučaju da postoji samo isporuka pripremljene ili nepripremljene hrane i/ili pića bez ikakvih dodatnih usluga koja se ne konzumira u ugostiteljskom objektu tada takva isporuka podliježe oporezivanju porezom na dodanu vrijednost po stopi 25%.

Također kada se radi o ugostiteljskoj djelatnosti koju obavljaju catering objekti napominjemo da se snižena stopa 13% može primjenjivati samo u slučaju ako uz isporuku pripremljene ili nepripremljene hrane i/ili pića postoje i neke dodatne usluge kao što su primjerice usluge konobara, davanje pribora za jelo te stolova i stolaca i slično. Međutim, ako postoji samo isporuka pripremljene ili nepripremljene hrane i/ili pića bez ikakvih dodatnih usluga tada takva isporuka podliježe oporezivanju porezom na dodanu vrijednost po stopi 25%.

Nadalje napominjemo da usluge pripremanja hrane i obavljanje usluga prehrane te pripremanje i usluživanje bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u objektima koji nisu ugostiteljski objekti u skladu s posebnim propisima, podliježu oporezivanju porezom na dodanu vrijednost po stopi 25%.“

U drugom mišljenju odgovaraju na upit poreznog obveznika da li se na prodaju sladoleda na kuglice koju kupci iznose van ugostiteljskog objekta primjenjuje snižena stopa PDV- a od 13% ili 25%, te navode da se postavlja pitanje:

167 Snižena stopa je 2013. iznosila 10%, međutim radi lakšeg razumijevanja članka, taj je postotak promijenjen u trenutno važeći od 13% (tj. snižena stopa PDV-a povećana je sa 10% na 13% sa 01.01.2014. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost Nar. Nov., br. 148/13).

158 Čl. 33. ZakPDV.

159 Čl. 125.i. st. 3. ZakPDV.

160 Čl. 84. ZakPDV.

161 čl. 76. st. 1. ZakPDV, vezano za čl. 125. St.3. ZakPDV.

162 čl. 30.. ZakPDV.

163 Čl. 84. ZakPDV.

164 čl. 76. st. 1. ZakPDV.

165 Čl. 38. st. 1. ZakPDV i čl 47. t.3.PravPDV.

166 Čl. 38. st. 3. t. a) i b) ZakPDV i čl 47. t.3.PravPDV.

„...što se smatra dodatnim ugostiteljskim uslugama, te na koji način ugostitelji prilikom posluživanja mogu znati hoće li gost sladoled konzumirati u ili izvan ugostiteljskog objekta kao i po kojoj cijeni će sladoled naplatiti.

U vezi navedenog odgovaramo u nastavku.

Iz odredbe članka 38. stavka 3. točke b) Zakona o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine broj 73/13 i 99/13 – Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, u daljnjem tekstu: Zakon) i članka 47. stavka 2. točke b) Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine broj 79/13 i 85/13) proizlazi da se snižena stopa PDV-a može primijeniti na usluge pripremanja hrane i obavljanje usluga prehrane u ugostiteljskim objektima te pripremanje i usluživanje bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u tim objektima sukladno Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti.

Uslugama pripremanja hrane i obavljanja usluga prehrane u ugostiteljskim objektima kao i pripremanjem i usluživanjem bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u tim objektima u smislu članka 38. stavka 3. točke b) Zakona ne smatra se isporuka pripremljene ili nepripremljene hrane i/ili pića, ali bez ikakvih dodatnih usluga.

Prema tome kao što je već navedeno u odgovoru KLASA: 410-19/13-01/164, URBROJ: 513-07-21-01/13-2 od 7. lipnja 2013. isporuka sladoleda koji će se konzumirati izvan ugostiteljskog objekta pri čemu nema dodatnih ugostiteljskih usluga oporeziva je PDV-om po stopi 25%. Dodatnim uslugama u ugostiteljskoj djelatnosti prvenstveno se smatra posluživanje, postojanje pribora za jelo, pospremanje i čišćenje.

Ugostitelji koji prodaju sladoled „na kuglice“ uobičajeno kupcima postavljaju pitanje žele li sladoled „za van“ ili ne, te ovisno o odgovoru kupca znaju hoće li primijeniti sniženu stopu PDV-a ili opću stopu PDV-a.

Nadalje napominjemo da ugostitelji ne moraju imati različite cijene kuglice sladoleda ovisno o tome gdje se taj sladoled konzumira, nego mogu imati istu cijenu iz koje će preračunatom stopom PDV-a izračunati iznos PDV-a ovisno o tome koju stopu primjenjuju.“

Dakle, iz svega navedenog proizlazi da će se snižena stopa od 13% kod pružanja usluga pripremanja hrane i obavljanja usluga prehrane u ugostiteljskim objektima kao i pripremanjem i usluživanjem bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u ugostiteljskim objektima samo pod uvjetom da je pripremljena hrana ili piće poslužena, uz pribor za jelo, te pospremanje nakon izvršene usluge. Ukoliko je pripremljena hrana i piće samo isporučena (bez ikakvih dodatnih usluga – bez posluživanja, bez pribora za jelo te bez pospremanja), ista podliježe oporezivanju po stopi od 25%.

Primjerice, ako restoran vrši dostavu pripremljene hrane i uz istu priloži i prilog za jelo (dodatna usluga) ista će se oporezivati PDV-om po stopi od 13%. Međutim, ako pizzeria dostavlja pizzu bez ikakvog pribora (samo u kutiji), ne postoji dodatna usluga te se ta usluga oporezuje PDV-om od 25%.

Osim plaćanja poreza na dodanu vrijednost, promet ostvaren obavljanjem ugostiteljske djelatnosti podliježe plaćanju poreza na potrošnju¹⁶⁸.

Budući je porez na potrošnju gradski odnosno općinski porez, svaki grad ili općina donosi odluku o proizvodima (obično je to na pro-

met alkoholnih i bezalkoholnih pića, piva i vina, a kod nekih općina ili gradova i na promet mineralne vode i prirodnih voćnih sokova) na koje se obveza plaćanja poreza na potrošnju odnosi, osnovici i visini poreza na potrošnju (koji ne može biti veći od 3%).

Osnovica za obračun poreza na potrošnju je prodajna cijena bez poreza na dodanu vrijednost (PDV ne ulazi u osnovicu za obračun poreza na potrošnju).

12.1. Obračun poreza na dodanu vrijednost i poreza na potrošnju kod obveznika koji su obveznici PDV-a

Kako je osnovica za obračun poreza na dodanu vrijednost i poreza na potrošnju prodajna cijena, iz iste se mogu izračunati preračunate stope za obračun:

ističemo...

$$\text{PDV} = \frac{\text{stopa PDV} \times 100}{100 + \text{stopa PDV} + \text{porez na potrošnju}}$$

Primjerice, ako je stopa PDV-a 13 %, a poreza na potrošnju 3% izračun preračunatih stopa biti će slijedeći:

$$\begin{aligned} \text{Preračunata stopa PDV-a} &= \frac{13 \times 100}{100 + 13 + 3} = \frac{1300}{116} \\ &= 11,20689655 \% \end{aligned}$$

ističemo...

$$\text{Porez na potrošnju} = \frac{\text{porez na potrošnju} \times 100}{100 + \text{stopa PDV-a} + \text{p.na potrošnju}}$$

Prema gornjem primjeru izračun preračunate stope poreza na potrošnju biti će kako slijedi:

$$\begin{aligned} \text{Preračunata stopa poreza na potrošnju} &= \frac{3 \times 100}{100 + 13 + 3} = \frac{300}{116} \\ &= 2,586206896 \% \end{aligned}$$

Primjerice, ako je stopa PDV-a 25 %¹⁶⁹, a poreza na potrošnju 3% izračun preračunatih stopa biti će slijedeći:

$$\begin{aligned} \text{Preračunata stopa PDV-a} &= \frac{25 \times 100}{100 + 25 + 3} = \frac{2500}{128} \\ &= 19,53125\% \end{aligned}$$

¹⁶⁸ Plaćanje poreza na potrošnju propisano je čl. 30. t.2. Zakona o financiranju jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave (objavljenog u Nar. nov., br. 117/93, 33/00, 73/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07 – Odluka USRH, 73/08, 25/12, 147/14 i 100/15).

¹⁶⁹ čl. 38. St. 1. ZakPDV, PDV se obračunava po stopi od 25%. Kako je u st. 3. istog čl. (snižena stopa PDV-a) navedeno samo usluživanje bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u ugostiteljskim objektima, proizlazi da usluživanje ostalih alkoholnih pića podliježe PDV-u od 25%.

ističemo...

$$\text{Porez na potrošnju} = \frac{\text{porez na potrošnju} \times 100}{100 + \text{stopa PDVa} + \text{p. na potrošnju}}$$

Prema gornjem primjeru izračun preračunate stope poreza na potrošnju biti će kako slijedi:

$$\begin{aligned} \text{Preračunata stopa} &= \frac{3 \times 100}{100 + 25 + 3} = \frac{300}{128} \\ \text{poreza na potrošnju} &= \mathbf{2,34375\%} \end{aligned}$$

Primjer 10.: izračun PDV-a i poreza na potrošnju preračunatim stopama

Pretpostavimo da je ugostitelj (obveznik PDV-a) iz Zadra¹⁷⁰ (3% porez na potrošnju) ispostavio račun gostu za jedan konzumirani gusti sok (13% PDV) na iznos od 10,00 kn.

Izračun PDV-a, poreza na potrošnju i prihoda:

$$\begin{aligned} \text{PDV sadržan u ukupnoj cijeni} &= 11,20689655\% \times 10,00 = 1,12 \text{ kn} \\ \text{Porez na potrošnju (3\%)} &\text{ sadržan u ukupnoj cijeni} = \\ &2,586206896\% \times 10,00 = 0,26 \text{ kn} \\ \text{Prihodi} &= 10,00 - 1,12 - 0,26 = 8,62 \text{ kn} \\ \text{Provjera: } &8,62 + (8,62 \times 10\%) + (8,62 \times 3\%) \\ &= 8,62 + 1,12 + 0,26 = 10,00 \end{aligned}$$

12.2. Obračun poreza na potrošnju kod obveznika koji nisu u sustavu PDV-a**ističemo...**

$$\text{Preračunata stopa} = \frac{\text{porez na potrošnju} \times 100}{100 + \text{porez na potrošnju}}$$

Primjerice, ukoliko je propisana stopa poreza na potrošnju 3%, izračun preračunate stope poreza na potrošnju biti će kako slijedi:

$$= \frac{3 \times 100}{100 + 3} = \frac{300}{103} = \mathbf{2,91262136\%}$$

12.3. Evidencije poreza na potrošnju

Kako se porez na potrošnju plaća samo na dio prometa (ovisno o odluci općinske ili gradske vlasti) ugostitelj treba osigurati podatke:

- o piću koje podliježe plaćanju poreza na potrošnju i
- ostalom prometu na koji se ne plaća porez na potrošnju.

Ugostitelji može ustrojiti posebnu evidenciju poreza na potrošnju, ako odlukom gradske ili općinske vlasti nije propisana obveza vođenja evidencija poreza na potrošnju u evidencijama za porez na

¹⁷⁰ Grad Zadar je temeljem Odluke o porezu na potrošnju od 26.09.2001. donio odluku da se porez na potrošnju plaća po stopi od 3% (odluka je objavljena u „Glasniku Grada Zadra“ i primjenjuje se od 01.01.2002.

dodanu vrijednost (primjerice u Knjizi I-RA u kojoj će ugostitelj dodati stupac za porez na potrošnju).

12.3.1. Izvještavanje o porezu na potrošnju

Zakonom o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisano je podnošenje obrasca PP-MI-PO nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema sjedištu poreznog obveznika (pravna osoba), odnosno prebivalištu ili uobičajenom boravištu poreznog obveznika (fizička osoba) zbirno za sve poslovne prostore, na način da se na obrascu iskažu podaci za svaku općinu/grad pojedinačno, u općinama i gradovima koji su svojom odlukom poslove utvrđivanja poreza prenijeli na Ministarstvo financija, Poreznu upravu.

U općinama i gradovima koji svojom odlukom poslove utvrđivanja poreza nisu prenijeli na Ministarstvo financija, Poreznu upravu, obrazac PP-MI-PO se podnosi nadležnom upravnom tijelu jedinice lokalne samouprave pojedinačno za svaki poslovni prostor. Plaćanje poreza na potrošnju sada se veže za rokove predaje mjesečne prijave PDV-a te se stoga porez na potrošnju plaća mjesečno. Obrazac PP-MI-PO predaje se do 20-og dana u mjesecu za prethodni mjesec¹⁷¹.

12.4. Povratna naknada za ambalažu za pića i napitke u ugostiteljstvu¹⁷²

Sukladno odredbama Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu¹⁷³, ugostitelji nemaju status prodavatelja već status potrošača. Potrošači su, u spomenutom pravilniku definirani kao pravne ili fizičke osobe koja odvajaju proizvod od ambalaže i koriste proizvod za krajnju potrošnju¹⁷⁴.

Zaračunana povratna naknada (kao i poticajna naknada, te naknada zbrinjavanja) ugostiteljima na nabavljena pića i napitke zapremine veće od 0,20 lit u staklenoj, PET, Al, Fe i limenoj ambalaži¹⁷⁵, čini **nabavnu cijenu** pića i napitaka koja se u poslovnim knjigama evidentira kao trošak (izdatak). Kako ugostitelji mogu ambalažu nakon usluživanja dati na otkup ovlaštenim otkupljivačima (veletrgovci i proizvođači obvezni su preuzimati ambalažu od svojih kupaca) i time vratiti povratnu naknadu koja čini prihod (primitak), smatramo da ugostiteljska poduzeća mogu povratnu naknadu knjižiti kao prolaznu stavku pri nabavi koja se zatvara naplatom od davanja na otkup (prolazni konto 16590).

Ugostitelji obrtnici će povratnu naknadu evidentirati i kao izdatak (temeljem računa dobavljača) i primitak (kod predaje tj. davanja ambalaže na otkup ovlaštenim otkupljivačima). Međutim, ugostitelji obrtnici mogu odlučiti da povratnu naknadu ne iskazuju ni kao izdatak pri nabavi niti kao primitak od davanja na otkup („prolazna stavka“).

Kod prodaje odnosno usluživanja pića i napitaka povratna naknada ne umanjuje osnovicu za obračun poreza na dodanu vrijednost (kao kod proizvođača i prodavača)¹⁷⁶.

¹⁷¹ Čl. 32. St. 4. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Nar. Nov., br. 117/93, 33/00, 73/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07 – Odluka USRH, 73/08, 25/12, 147/14 i **100/15**).

¹⁷² Poglavlje 8.4. „Povratna naknada za ambalažu za pića i napitke u ugostiteljstvu“ napisano je u suradnji sa kolegicom Jelenom Gajšek.

¹⁷³ Pravilnik o ambalaži i ambalažnom otpadu objavljen je u Nar. nov., br. 97/05, 115/05, 81/08, 31/09, 156/09, 38/10, 10/11, 81/11, 89/11 – Odluka i Rješenje USRH, 126/11, 38/13 i 86/13, nadalje: PravAmb.

¹⁷⁴ čl. 2. PravAmb.

¹⁷⁵ čl. 14. St. 1. PravAmb.

¹⁷⁶ O povratnoj naknadi pisali smo u Ripup-u br. 2/2006. u članku „Povratna naknada za ambalažu za pića i napitke – način fakturiranja, oporezivanja i evidentiranja“, autorice Jelene Gajšek, str. 193. do 197.

13. Primjer evidentiranja poslovnih događaja u ugostiteljskom objektu (kod obrtnika)

Primjer 6.:

a) nabava robe i evidentiranje u analitičkim evidencijama

Ugostiteljski obrt «Obala», vlasnika Maria Markovića (koji djelatnost obavlja u restoranu „Obala“ u Zagrebu, Škorpikova bb) je dana 01.02.2016. godine primio bezgotovinski račun broj 101/16 od dobavljača «Delfin» d.o.o. u ukupnom iznosu od 975,00 kn, slijedećeg sadržaja:

«Delfin» d.o.o. Ugostiteljski obrt «Obala»
Vlaška bb vl. Mario Marković
Zagreb Škorpikova bb, Zagreb
OIB 23456787654 OIB 78901234567

Datum 01.02.2016. Vrijeme: 12:20:44
Datum isporuke: 01.02.2016.
Datum dospijanja: 29.02.2016.

RAČUN broj 121/POSL2/16

Rbr.	Naziv robe	Mjerna jedinica	Količina	Jedinična cijena	Ukupno
1.	pivo 0,5l	Kom	200	3,50	700,00
Osnovica za PDV					700,00
PDV 25%					175,00
Ukupno s PDV om					875,00
Povratna naknada (200 kd x 0,50 kn)					100,00
UKUPNO za platiti					975,00

PDV nije obračunat na iznos povratne naknade sukladno čl. 33. st. 8. Zakona o PDV-u.

Način plaćanja: Transakcijski račun
Oznaka operatera: Ivana Ivić

„Delfin“ d.o.o. Registariski sud: Trgovački sud u Zagrebu
MBS 9898989898
Žiro-račun: HR362340000311100359559, BB banka
Temeljni kapital: 120.000,00 kn, uplaćen u cjelosti
Član uprave: Pero Petrić

Račun je plaćen 25.02.2016. godine.

Iskazana povratna naknada ne knjiži se u Knjizi primitaka i izdataka budući ista predstavlja „prolaznu stavku“.

Nabava pića knjiži se u evidencijama o nabavi i utrošku pića. Za svaku vrstu pića otvara se zasebna evidencija.

01.02.2016. prodano je (posluženo je gostima) 25 boca piva.

Telefon za savjete

01/ 48 36 046 / 01/ 49 21 739

(isključivo putem PIN-a)

Ponedjeljkom i četvrtkom od 11.00 do 15.30 h,
utorkom, srijedom i petkom od 8.30 do 13.00 h.

Ugostiteljski obrt «Obala», Zagreb

EVIDENCIJA O NABAVI I UTROŠKU pivo 0,5l

Nabava							Upotreba	Stanje
Rbr	Datum	Opis	Mj. jed.	količina	cijena	svota	Količina	količina
1	2	3	4	5	6	7 (5X6)	8	8
....								59
205.	31.01.16.	Prodaja	kom				33	26
206.	01.02.16.	m. 121/ POSL 2/13 «Delfin» d.o.o.	kom	200	3,50	700,00		226
207.	01.02.16.	Prodaja	kom				25	201

b) obračun obveze poreza na potrošnju i poreza na dodanu vrijednost

Ugostiteljski obrt „Obala“ je tijekom mjeseca veljače (01. – 29.02.2016.) ostvario **ukupni promet** u iznosu od **76.299,00 kn**.

Ugostitelj Marković je u evidenciji «Rekapitulacija po artiklima» iskazao promet pića i napitaka po artiklima kako slijedi:

- 1) vino u iznosu od 1.918,00 kn,
- 2) pivo u iznosu od 5.914,00 kn,
- 3) žestoka pića u iznosu od 968,00 kn,
- 4) bezalkoholna pića u iznosu od 29.309,00 kn i
- 5) hrana, te kava i čaj u iznosu od 38.190,00 kn.

Sukladno Odluci skupštine Grada Zagreba¹⁷⁷ **porez na potrošnju** alkoholnih i bezalkoholnih pića i piva plaća se po stopi od **2%**.

Porez na dodanu vrijednost plaća se po sniženoj stopi od 13%¹⁷⁸: - na usluge pripremanja hrane i obavljanje usluga prehrane u ugostiteljskim objektima te pripremanje i usluživanje bezalkoholnih pića i napitaka, vina i piva u tim objektima¹⁷⁹, usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima slične namjene, uključujući smještaj za vrijeme odmora, iznajmljivanje prostora u kampovima za odmor ili u mjestima određenima za kampiranje te smještaj u plovnicima nautičkog turizma¹⁸⁰.

Međutim, na alkoholna pića plaća se **porez na dodanu vrijednost po stopi od 25%**¹⁸¹.

Na kavu i čaj (i hranu) se ne plaća porez na potrošnju. Porez na potrošnju evidentira se u evidencijama propisanim za obračun poreza na dodanu vrijednost¹⁸² (primjerice u Knjizi I-RA u kojoj će ugostitelj dodati stupac za porez na potrošnju).

Preračunata stopa PDV-a **od 13%** (kada je propisan porez na potrošnju, tj. za vino, pivo i bezalkoholni napici, u ovom primjeru) iznosi 11,30434782%.

Preračunata stopa PDV-a od 13% (bez propisanog poreza na potrošnju, tj. za kavu i čaj (i hrana), u ovom primjeru) iznosi 11,5044%¹⁸³.

177 Odluka o izmjenama odluke o gradskim porezima te porezu i prirezu na dohodak Grada Zagreba objavljena je u Nar. nov., br. 121/st.

178 čl. 38. St. 3. ZakPDV.

179 čl. 38. St. 3. t b) ZakPDV.

180 čl. 38. St. 3. t a) ZakPDV.

181 čl. 38. St. 1. ZakPDV.

182 čl. 17. Odluka o gradskim porezima te porezu i prirezu na dohodak Grada Zagreba (Nar. Nov., br. 87/01 do 121/15).

183 čl. 47. st.4 i st. 6. PravPDV.

Preračunata stopa za izračun poreza na potrošnju (2%) kod stope PDV-a od 13% iz prodajne cijene iznosi 1,739130434%¹⁸⁴.

Preračunata stopa PDV-a od 25% (kada je propisan porez na potrošnju, tj. za alkoholna (žestoka) pića, u ovom primjeru) iznosi 19,68503937%.

Preračunata stopa za izračun poreza na potrošnju (2%) kod stope PDV-a od 25% iz prodajne cijene iznosi 1,574803149%¹⁸⁵.

Ugostitelj Marković je za obračun poreza na potrošnju i poreza na dodanu vrijednost ustrojio evidenciju pod nazivom «Pregled prometa po vrstama s obračunom poreza za mjesec **veljaču 2016. godine**»

R. br.	Vrsta	Utržak (ukupno s porezima)	PDV		Porez na potrošnju		Realizacija (iznos bez poreza)	
			%	Iznos	%	Iznos		
1.	2.	3.	4.	5. (rbr. 3 x rbr.4.)	6.	7. (rbr. 3 x rbr. 6)	8. (rbr. 3 – rbr.5. – rbr.7)	
1.	Vino	1.918,00	11,30434782	216,82	1,73913034	33,36	1.667,82	
2.	Žestoka pića	968,00	19,68503937	190,55	1,574803149	15,24	762,21	
3.	Pivo	5.914,00	11,30434782	668,54	1,739130348	102,85	5.142,61	
4.	Bezalkoholni napici	29.309,00	11,30434782	3.313,19	1,739130348	509,72	25.486,09	
Međuzbroj (osnovica za porez na potrošnju)								33.058,73
5.	Hrana, kava i čaj	38.190,00	11,50442477	4.393,54	-	-	33.796,46	
	UKUPNO	76.299,00		8.782,64		661,17	66.855,19	

Kako hrana, kava i čaj ne podliježu obračunu i uplati poreza na potrošnju (Grad Zagreb), osnovica za porez na potrošnju iznosi **33.058,73 kn** $(1.667,82 + 762,21 + 5.142,61 + 25.486,09) \times 2\% = 661,17$ kn

Izračun PDVa za vino (rbr. 5. tabele)
= utržak x preračunata stopa
(kada je propisan i por. na potrošnju)
= 1.918,00 x 11,30434782 % = 216,82 kn
Izračun poreza na potrošnju za vino (rbr. 7. tabele)
= 1.918,00 x 1,73913034 % = 33,36 kn
Iznos bez poreza za vino (rbr. 8 tabele)
= 1.918,00 – 216,85 – 33,36 = 1.667,82 kn itd.

Porez na potrošnju u iznosu od 661,17 kn je ugostitelja Marković platio 15.03.2016. godine.

Temeljem navedenih podataka sastavlja se obrazac «Mjesečno izvješće o obračunu i uplati poreza na potrošnju za razdoblje od ___ do ___» (tiskanica PP-MI-PO¹⁸⁶) na slijedeći način:

184 Vidjeti Primjer 3. iz ovog članka.

185 Vidjeti Primjer 5. iz ovog članka.

186 Tiskanica PP-MI-PO možete preuzeti na www.porezna-uprava.hr pod Obrasci / Porez na potrošnju.

Ista je promijenjena sa 01.01.2015. godine.

Obrazac PP-MI-PO

Nadležna ispostava porezne uprave: Susedgrad
 Naziv/ime i prezime:
Ugostiteljski obrt „Obala“, vl. Mario Marković
 Adresa Zagreb, Škorpičkova bb
 OIB 78901234567

**IZVJEŠĆE O OBRAČUNU POREZA NA POTROŠNJU
 ZA MJESEC 02. GODINE 2016..**

R. br.	Općina / Grad		Broj objekata	Osnovica	Stopa	Porez na potrošnju
	Šifra	Naziv				
1	2	3	4	5	6	7 (5x6)
1.	133	Restoran „Obala“ Zagreb	1	33.058,73	2%	661,17
2.						
3.						
4.						
UKUPNO			1	33.058,73		661,17

Datum sastavljanja 17.03.2016.

Potvrda primitka: 20.03.2016.

MP

(potpis poreznog obveznika odnosno ovlaštene osobe poreznog obveznika)

Kako je sjedište ugostiteljskog obrta „Obala“ na području grada Zagreba, a porez na potrošnju je lokalni porez (prihod grada ili općine) uplata poreza na potrošnju vrši se na račun Grada Zagreba:

HR3423600001813300007

U poziv na broj upisuje se (pravne i fizičke osobe):

HR68 1708 - 78901234567

Porez na potrošnju će obrtnik evidentirati u izdatke u Knjizi primitaka i izdataka kada je plaćen (15.03.2016.).

c) obračun utvrđenog manjka(kala, rastepa i loma) iznad dopuštenog iznosa

Ugostitelj Marković je 31.03.2016. godine je (temeljem podataka o prodanim količinama u razdoblju od 01.-31.03.2016. koje su vidljive iz analitičkih evidencija o nabavi i utrošku hrane, pića i dr. potrošnog materijala) utvrdio kalo, rastep, lom i kvar iznad količine navedene u Odluci o kalu, rastepu i lomu za ugostiteljstvo (za fizičke osobe) koju je donijela Hrvatska obrtnička komora, kako slijedi:

- 1) junetina 2,5 kg
- 2) salata 1,5 kg
- 3) svinjetina 1,2 kg.

Manjak iznad količine navedene u Odluci o kalu, rastepu i lomu za ugostiteljstvo koju je donijela Obrtnička komora se manjak smatra porezno nepriznatim manjkom koji uvećava dohodak (poreznu osnovicu). Kod ugostitelja koji su **obveznici poreza na dodanu vrijednost** se porezno nepriznati manjak smatra **izuzimanjem dobara u nepoduzetničke svrhe** i podliježe plaćanju PDV-a¹⁸⁷.

Osnovica za obračun PDV-a na nepriznati manjak je cijena nove nabave uvećana za zavisne troškove nabave (tj. nabavna cijena iz kalkulacija proizvoda i usluga u ugostiteljstvu).

Nabavna cijena junetine, salate i svinjetine uvećana za zavisne troškove nabave (podatak iz kalkulacije) iznosi:

- za junetinu 47,50 kn / kg
- za salatu 10,00 kn / kg
- za svinjetinu 39,00 kn / kg

Ukupno utvrđeni nedopušteni manjak iznosi:

Naziv artikla	Utvrđena količina	Nabavna cijena iz kalkulacije	Ukupno
Junetina	2,5 kg	47,50 kn	118,75 kn
Salata	1,5 kg	10,00 kn	15,00 kn
Svinjetina	1,2 kg	39,00 kn	46,80 kn
UKUPNO			180,55 kn

Ugostitelj Marković je za utvrđenu visinu nedopuštenog manjka napravio obračun vlastite potrošnje.

Primjer mogućeg izgleda obračuna izuzimanja dobara u nepoduzetničke svrhe:

Ugostiteljski obrt «Obala»
 vl. Mario Marković
 Odakova bb, Zagreb
 OIB: 78901234567

Zagreb, 31.03.2016.

Obračun izuzimanja dobara br. 3/2016

Manjak iznad količina utvrđenih Odlukom Obrtničke komore prema obračunu kala, rastepa i lom za razdoblje od 01. – 31.03.2016. godine iznosi 180,55 kn.

Osnovica za PDV = 180,55 kn
 PDV 25% = 45,14 kn
 Ukupni iznos s PDV-om = 225,69 kn

Obračun sastavio:

Objavite svoje financijske izvještaje u RiPup-u

Cijena: 980,00 kn + PDV
Tel.: 01 / 49 21 737

KNJIGA PRIMITAKA I IZDATAKA

II PODACI O PRIMICIMA I IZDACIMA														
R. Br.	Nadnevak primitka/izdatka	Broj temeljnice	Opis isprava	Primici			PDV u primicima	Ukupni primici	Izdaci			PDV u izdaci-ma	Izdaci iz čl. 22. st. 1. t. 1. i 5.	Ukupno dopušteni izdaci
				U gotovini	Na žiro-račun	U naravi			U gotovini	Putem žiro-računa	U naravi			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	Donos sa str 5.													
156.	25.02.2016.		„Delfin“ d.o.o. m. 121/POSL2/16 od 01.02.2013.							875,00 ¹⁸⁹		175,00		700,00
													
188.	29.02.2016.	T-52	Ostvareni promet od 01.- 29.02.16.	76.299,00			8.872,61	67.426,36						
189.	15.03.2016.	T-53	Uplata poreza na potrošnju							661,17				661,17
													
203.	31.03.2016.	T-77	Prekomjerni manjak (kalo, lom, kvar)			225,69	45,14	180,55						

Obrtnik Marković je proširio Evidenciju „Pregled prometa po vrstama s obračunom poreza za mjesec **veljaču 2016. godine**“ s PDV-om razvrstanim po poreznim stopama PDV –a (13 % i 25%), kako slijedi:

R. br.	Vrsta	Utržak (ukupno s porezima)	PDV		Porez na potrošnju		Realizacija (iznos bez poreza) OSNOVICA	PDV			
			%	Iznos	%	Iznos		13 %		25 %	
								Osnovica	Porez	Osnovica	Porez
1.	2.	3.	4.	5. (rbr. 3 x rbr.4.)	6.	7. (rbr. 3 x rbr. 6)	8. (rbr. 3 – rbr.5. – rbr.7)	9.	10. (rbr.9x13%)	11.	12. (rbr.10.x25%)
1.	Vino	1.918,00	11,30434782	216,82	1,73913034	33,36	1.667,82	1.667,82	216,82		-
2.	Žestoka pića	968,00	19,68503937	190,55	1,574803149	15,24	762,21	-	-	762,21	190,55
3.	Pivo	5.914,00	11,30434782	668,54	1,739130348	102,85	5.142,61	5.142,61	668,54		-
4.	Bezalkoholni napici	29.309,00	11,30434782	3.313,19	1,739130348	509,72	25.486,09	25.486,09	3.313,19		-
5.	Hrana, kava i čaj	38.190,00	11,50442477	4.393,54	-	-	33.796,46	33.796,46	4.393,54		-
	UKUPNO	76.299,00		8.782,64		661,17	66.855,19	66.092,98	8592,09	762,21	190,55

Obrtnik Marković će u **Knjizi izdanih računa (I-RA)** proknjižiti:

- sa 29.02.2016. proknjižiti (temeljem temeljnice) gotovinski promet za razdoblje od 01.-29.02.2016. u ukupnom iznosu (sa porezom) od 75.637,83 kn (osnovica i porez 13% 66.092,98 + 8.592,09 kn + osnovica i porez 25% 762,21 + 180,55), te pod rubriku „Oporezivo“ pod 13% iskazati osnovicu od 66.092,98 kn i porez od 8.592,09 kn, te pod 25% osnovicu od 762,21 kn i porez od 190,55 kn,
- Sa 31.03.2016. obračun kala, rastepa i loma iznad dozvoljenog iznosa, u ukupnom iznosu (sa porezom) od 225,69 kn i pod rubriku „Oporezivo“ pod 25% iskazati osnovicu od 180,55 kn i porez od 45,14 kn

Nadalje, obrtnik Marković će u **Knjizi ulaznih računa (U-RA)** sa 25.02.2016. proknjižiti primljeni račun dobavljača Delfin d.o.o. (rn.br. 121/POSL/16 od 01.02.2016., OIB 23456787654), te će pod rubrikom „Porezna osnovica“ pod 13% „Može se odbiti“ iskazati iznos od 700,00 kn, pod rubrikom „Ukupni iznos računa sa PDV-om“ iznos od 791,00 kn, te pod rubrikom „Pretporez“ pod 13% iskazati iznos od 91,00 kn

14. Primjer knjiženja poslovnih događaja u ugostiteljskom objektu kod obveznika poreza na dobit (trgovačka društva, obrtnici „dobitaši“)

Primjer 7.:

Kako bi pojasnili knjiženja kod ugostitelja - obveznika poreza na dobit, pretpostavimo sljedeće poslovne događaje:

- nabavljena je roba (alkoholno piće) od dobavljača u vrijednosti 95.000,00 kn (od toga PDV (25%) iznosi 17.000,00 kn i povratna naknada 10.000,00 kn – računava se nabavnu cijenu pića),
- ostvaren je promet u iznosu 76.299,00 kn, od toga PDV (13%) iznosi 8.592,09 kn, a porez na potrošnju iznosi 661,17 kn. Prihod od ugostiteljskih usluga iznosi 67.045,74 kn (76.299,00 – 8.592,09 – 661,17),

188 Iako je ukupni iznos računa 975,00 kn, od čega je 100,00 kn povratne naknade za ambalažu, obrtnik je odlučio da mu taj trošak (odnosno primitak kod otkupa) čini „prolaznu stavku“, te isti ne iskazuje u KPI kao izdatak (kada je platio račun dobavljača koji sadrži povratnu naknadu), niti kao primitak kada bude tu istu ambalažu nosio na otkup.

- 3) razdužene su zalihe za utrošeno piće u iznosu 50.000,00 kn,
- 4) od predaje ambalaže na otkup naplaćeno je 4.000,00 kn,
- 5) na kraju godine (31.12.) zatvoren je razred 4 i preneseni su troškovi u razred 7.

Knjiženje:

Opis	Konto	Duguje	Potražuje
1) Račun dobavljača za nabavljeno piće			
■ Obveze prema dobavljačima	220		95.000,00
■ Pretporez (potraživanje za PDV)	1600	17.000,00	
■ Zalihe alkoholnih i bezalkoholnih pića	3108	78.000,00	
2) Ostvareni utržak – evidentiranje obveza za poreze i prihoda			
■ Blagajna	102	76.299,00	
■ Prihodi od ugostiteljskih usluga	74120		67.045,74
■ Obveze za PDV	260		8.592,09
■ Obveza za porez na potrošnju	2632		661,17
3) Razduženje zaliha za prodano piće			
■ Zalihe alkoholnih i bezalkoholnih pića	3108		50.000,00
■ Utrošeno piće	4000	50.000,00	
4) Naplata od predaje ambalaže na otkup			
■ Blagajna	1020	4.000,00	
■ Prihodi od predane ambalaže	7853		4.000,00
5a) Zatvaranje razreda 4 (31.12.)			
■ Utrošeno piće	4000		50.000,00
■ Raspored troškova	4900	50.000,00	
5b) Prijenos u razred 7 (31.12.)			
■ Raspored troškova	4900		50.000,00
■ Troškovi prodanih usluga	700	50.000,00	

15. Nadzor nad primjenom propisa Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti¹⁸⁸

Nadzor nad primjenom Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja Ministarstvo.

Inspekcijski nadzor nad provedbom odredbi navedenog Zakona i propisa donesenih na temelju istog, te pojedinačnih akata, uvjeta i načina rada nadziranih pravnih i fizičkih osoba provode nadležni turistički inspektori.

Nadzor nad zabranom usluživanja, odnosno dopuštanja konzumiranja alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol osobama mlađim od 18 godina, provode i policijski službenici ministarstva nadležnog za unutarnje poslove koji su ovlašteni podnijeti optužni prijedlog protiv prekršitelja ili izdati prekršajni nalog ili naplatiti novčanu kaznu na mjestu izvršenja prekršaja.

15.1. Novčane kazne za prekršaje u ugostiteljstvu¹⁹⁰

U nastavku donosimo neke od najčešćih prekršaja sa iznosima novčanih kazni kod ugostitelja.

Novčanom kaznom od **5.000,00 do 30.000,00 kuna** kaznit će se za prekršaj pravna osoba i fizička osoba – obrtnik ako:

- se ne pridržava propisanog radnog vremena,
- pruža ugostiteljske usluge koje nisu obuhvaćene rješenjem i/ili ne pruža ugostiteljske usluge koje su obuhvaćene rješenjem koje je izdao nadležni ured, odnosno Ministarstvo,
- ugostiteljski objekt ne ispunjava minimalne uvjete propisane za određenu vrstu, a za objekte koji se kategoriziraju i uvjete

za kategoriju te uvjete utvrđenoga posebnog standarda, odnosno oznake kvalitete, ili kad prestane ispunjavati te uvjete ...

Novčanom kaznom od **2.500,00 do 20.000,00 kuna** kaznit će se za prekršaj pravna osoba i fizička osoba – obrtnik ako:

- vidno ne istakne na ulazu u ugostiteljski objekt, odnosno u ulazu ugostiteljskog objekta smještenog u građevini zaštićenoj kao kulturno dobro, na propisani način, natpis s oznakom vrste ugostiteljskog objekta, odnosno vrste i kategorije ugostiteljskog objekta, posebnog standarda te oznake kvalitete utvrđene rješenjem nadležnog ureda, odnosno Ministarstva,
- vidno ne istakne na ulazu u objekt obavijest o radnom vremenu i radnim, odnosno neradnim danima i ne pridržava se istaknutoga radnog vremena, odnosno na vidan način unutar ugostiteljskog objekta za smještaj ne istakne radno vrijeme pojedinog ugostiteljskog sadržaja ako to radno vrijeme nije istovjetno radnom vremenu ugostiteljskog objekta i istog se radnog vremena ne pridržava,
- ne utvrdi normative o utrošku namirnica i pića za pojedino jelo, piće i napitak, ne pruži usluge u količinama i kakvoći sukladno normativima, nema normativ za vrijeme rada u ugostiteljskom objektu ili na zahtjev normativ ne predoči gostu,
- vidno ne istakne cijene usluga koje se nude na hrvatskom i najmanje jednom svjetskom jeziku, na način dostupan gostima i/ili ne pridržava se istaknutih cijena, a kod pružanja usluga smještaja u cjenicima ne istakne i iznos boravišne pristojbe, ne stavi cjenike na raspolaganje gostima u dovoljnom broju primjeraka,
- ne izda gostu čitljiv i točan račun za svaku pruženu ugostiteljsku uslugu s naznakom vrste, količine i cijene pruženih usluga, odnosno odobrenog popusta, a kod pružanja usluga smještaja ne navede u računu i iznos boravišne pristojbe, ili račun za pružene usluge gostu ne izda turističkoj agenciji ili drugom naručitelju usluge,
- ne omogući gostu podnošenje pisanih prigovora u svojim poslovnim prostorijama ili bez odgađanja pisanim putem ne potvrdi njegov primitak ili ne omogući gostu podnošenje pisanog prigovora putem pošte, telefaksa ili elektroničke pošte ili u poslovnim prostorijama vidljivo ne istakne obavijest o načinu podnošenja pisanog prigovora ili u pisanom obliku ne odgovori na prigovor u roku od 15 dana od dana zaprimljenog prigovora, ili ne vodi i/ili čuva pisanu evidenciju prigovora najmanje godinu dana od dana primitka pisanog prigovora
- - ne ispunjava uvjete odgovarajućeg stupnja i vrste obrazovanja, stručne osposobljenosti ili majstorskog ispita, potrebnih za obavljanje ugostiteljske djelatnosti ovisno o vrstama ugostiteljskih objekta ili nema zaposlenu osobu koja ispunjava te uvjete
- ne spriječi iznošenje pića i napitaka radi konzumiranja izvan zatvorenih prostora ugostiteljskog objekta,
- uslužuje, odnosno dopušta konzumiranje alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koja sadržavaju alkohol u ugostiteljskom objektu osobama mlađim od 18 godina, u ugostiteljskim objektima u kojima se uslužuju alkoholna pića, druga pića i/ili napitci koji sadržavaju alkohol, ne istakne na vidljivom mjestu oznaku o toj zabrani, te ako uslužuje alkoholna pića, druga pića i/ili napitke koji sadržavaju alkohol protivno propisanoj zabrani, ili ako uslužuje alkoholna pića protivno zabrani predstavničkog tijela.....

189 Čl. 42. ZakUgost.

190 Prekršajne odredbe propisane su čl. 46. do čl. 52. ZakUgost.

